

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 29-30.03.2019. r.
na kierunku *ratownictwo medyczne*
prowadzonym
w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład Zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	16
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	21
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	23
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	44
Zalecenia	45
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Zalecenia	47
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	47
Dobre praktyki	40
Zalecenia	48
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	40
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	48
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43
Dobre praktyki	43
Zalecenia	52

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Zalecenia	46
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	47
Załączniki:	47
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	47
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	48
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	51
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	76
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.....	79

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład Zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Piotr Kurnatowski- członek PKA

Członkowie:

1. dr hab. Ewa Raniszewska- ekspert PKA
2. dr hab. Mateusz Cybulski- ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. lek. Krystyna Pierzchała - ekspert PKA ds. pracodawców
5. Damian Strojny - ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *ratownictwo medyczne* prowadzonym na poziomie studiów I stopnia na Wydziale Nauk Społecznych i Nauk Medycznych Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2018/2019.

Wizytowany kierunek nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną, a zatem bieżąca ocena jest przeprowadzana po raz pierwszy.

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z Raportem samooceny przedłożonym przez Władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni i Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym z autorami Raportu samooceny, z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Ponadto ZO PKA spotkał się z Samorządem Studenckim i reprezentacją Centrum Doradztwa Zawodowego- Biura Karier. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	<i>Ratownictwo medyczne</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	dziedzina nauk medycznych, dyscyplina naukowa: medycyna; dziedzina nauk o zdrowiu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów; 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	3 miesiące; 600 godz. (po 200 godz. na I, II i III roku studiów)	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	142
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	1909

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca / Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadawalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	Zadawalająca

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Po zapoznaniu się z nadesłaną przez Wyższą Szkołę Nauk Społecznych w Lublinie dokumentacją w odpowiedzi na Raport z wizytacji przeprowadzonej przez ZO PKA w dniach 29-30.03.2019 r. podjęto decyzję o zmianie następujących ocen stopnia spełnienia kryteriów:

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni – z oceny zadowalająca na ocenę **w pełni**;

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – **utrzymanie oceny zadowalająca**;

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – z oceny zadowalająca z oceny zadowalająca na ocenę **w pełni**;

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia – **utrzymanie oceny zadowalająca**;

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia – **utrzymanie oceny zadowalająca**;

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia – **utrzymanie oceny zadowalająca**;

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia - z oceny zadowolająca na ocenę **w pełni**.

UZASADNIENIE:

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

W raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. Ścisłejsze powiązanie prac badawczo-rozwojowych z koncepcją kształcenia praktycznego studentów

W oparciu o zalecenia ZO PKA Uczelnia podjęła działania ukierunkowane na integrację badań rozwojowych z procesem kształcenia. Opracowano program szkoleń w zakresie pierwszej pomocy dla uczniów szkół podstawowych i średnich Lublina i powiatu lubelskiego w latach 2019-20. Pierwsza seria szkoleń została zrealizowana 6 maja 2019 r. Ponadto studenci i kadra dydaktyczna zorganizowali pokaz udzielania pierwszej pomocy dla 45 osób niepełnosprawnych i ich opiekunów 8 maja 2019 r. Szkolenia mają być wstępem do realizacji projektu badającego stan wiedzy uczniów o udzielaniu pierwszej pomocy. Pierwsze doniesienia mają być prezentowane jeszcze w bieżącym roku na konferencji „*Innowacyjne technologie medyczne, znaczenie i zastosowanie*,” zaplanowanej na 6 grudnia. Jest to coroczna konferencja organizowana przez Uczelnię (zakładka na stronie internetowej: konferencje). 31 maja 2019 r. WSNS w Lublinie była organizatorem konferencji naukowej pt. *Medyczne, psychospołeczne i prawne aspekty zdrowia, jego ochrony i profilaktyka*, w której wzięli udział pracownicy Uczelni i studenci kierunku ratownictwo medyczne.

2. Włączenie w sposób formalny interesariuszy zewnętrznych do procesu opiniowania i doskonalenia koncepcji kształcenia

W odpowiedzi na powyższe zalecenie Uczelnia wyjaśniła, że współpraca jest sformalizowana w ramach struktur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W WSSP działają 2 Rady Ekspertów, którymi są: Rada Ekspertów w zakresie nauk społecznych i Rada Ekspertów w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. W obradach Rad działających w ramach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia biorą udział przedstawiciele pracodawców, którzy opiniują program oraz mają wpływ na zmiany w programie. Jednakże Uczelnia nie przedstawiła składu osobowego Rady Ekspertów w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, ani też żadnej dokumentacji dot. spotkań w.w. gremium. Dzięki włączeniu pracodawców do procesu doskonalenia koncepcji kształcenia możliwe jest realizowanie w programie kierunku *ratownictwo medyczne* takich zagadnień praktycznych jak m.in.: leczenie tlenem hiperbarycznym, terapia hipotermii, czy aktualne leczenie udarów mózgu. Formalna współpraca z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia realizację ćwiczeń praktycznych od 2016 roku w ośrodku szkoleniowym Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego i w Szpitalu Wojewódzkim w Lublinie (załącznik nr.13, Aneksy umów).

3. Sformułowanie efektów kształcenia w sposób poprawny i zrozumiały, dostosowany do poziomu i profilu praktycznego dla kierunku ratownictwo medyczne oraz umożliwiający ich realizację w toku kształcenia

Na podstawie rekomendacji przekazanych przez ZO PKA podczas wizytacji, Uczelnia dokonała weryfikacji i korekty efektów uczenia się w sposób trafny i zrozumiały, umożliwiający ich realizację w toku kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym na ocenianym kierunku (załącznik nr.1 Efekty uczenia się). Skorygowano ponadto, zgodnie z uwagami ZO

PKA, szczegółowe efekty uczenia się dla modułów takich jak: Intensywna terapia, Medycyna sądowa, Medycyna katastrof zgodnie z uwagami ZO PKA (załącznik nr 5 sylabusy).

Jednocześnie Uczelnia przyjęła efekty uczenia się dla cyklu kształcenia, rozpoczynającego się w roku 2019/20, określone w nowych standardach kształcenia na podstawie - Rozporządzenia MNiSW z dnia 26 lipca 2019 roku.(załącznik nr.2 Efekty uczenia się dla cyklu 2019/2020 standard).

4. Utworzenie odrębnego sylabusu dla każdej praktyki zawodowej, zawierającego efekty kształcenia specyficzne dla danego rodzaju praktyki zawodowej

Uczelnia opracowała odrębne sylabusy dla każdej praktyki zawodowej zawierające efekty uczenia się specyficzne dla danego rodzaju praktyki zawodowej (SOR, ZRM, PSP), uwzględniające jednocześnie standardy kształcenia wymagane w procesie przygotowania do wykonywania zawodu ratownika medycznego (załącznik nr. 5, Sylabusy). Poszerzono zakres efektów uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych. Ponadto uczelnia zmniejszyła liczbę godzin praktyk zawodowych w PSP na korzyść praktyk w SOR i w ZRM, zgodnie z postulatami studentów ratownictwa medycznego.

5. Zaktywizowanie studentów do publikowania i/lub prezentowania prac, w tym dyplomowych na konferencjach/sympozjach związanych z medycyna ratunkową/ratownictwo medyczne.

Uczelnia przedstawiła certyfikaty potwierdzające aktywny udział 3 studentów WSNS w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Współczesne aspekty medycyny ratunkowej” (maj 2019 r., Olsztyn). Ponadto studenci wzięli udział w konferencji Symulacji Medycznej i w szkoleniu z udziałem PSP, które miały miejsce w maju i w czerwcu 2019 r. w Lublinie.

WNIOSEK: W świetle przedstawionych wyjaśnień i wprowadzonych zmian **kryterium 1 spełnia warunki dla oceny w pełni.**

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

W Raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. Bezwzględne przestrzeganie realizowania wszystkich godzin zajęć przewidzianych programem studiów oraz liczebności grup studenckich na zajęciach praktycznych

Rektor Uczelni zobowiązała wszystkich pracowników do przestrzegania dyscypliny zajęć oraz liczebności grup na poszczególnych zajęciach, powołując się na Zarządzeniu Rektora z dnia 23. września 2018 roku (załącznik nr 12, Zarządzenie Rektora)

2. Przedmioty ukierunkowane na przyswojenie przez studenta umiejętności praktycznych powinny kończyć się zaliczeniem lub egzaminem praktycznym, a nie testem.

Uczelnia uwzględniła zalecenia ZO PKA i wprowadziła egzamin dla modułu Farmakologia z toksykologią oraz dla innych przedmiotów ukierunkowanych na zdobycie przez studenta umiejętności praktycznych, co znalazło odzwierciedlenie w skorygowanym planie studiów (załącznik nr 3, Plan studiów).

Równocześnie nie przedstawiono sylabusu dla przedmiotu Medycyna ratunkowa, który zawierałby zmianę formy weryfikacji końcowej z zaliczenia na egzamin. Powoływanie się na protokoły z zaliczenia przedmiotu Ratownictwo medyczne jest nieprawidłowe, ponieważ w programie studiów nie figuruje przedmiot o tej nazwie (załącznik nr 8). W raporcie z wizytacji ZO PKA wskazywał, że łączenie 2 modułów zajęć w celu końcowej weryfikacji efektów kształcenia nie gwarantuje rzetelnego sprawdzenia wszystkich zakładanych efektów uczenia się w

poszczególnych modułach. Zalecenia ZO PKA odpowiadają również wymaganiom zawartym w rozporządzeniu MNiSW z dnia 26 lipca 2019 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu ratownika medycznego egzaminy powinny być standaryzowane i ukie-
runkowane na sprawdzenie wiedzy na poziomie wyższym niż sama znajomość zagadnień.

3. Konieczne jest opracowanie regulaminu egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego i włączenie do procesu dyplomowania na ocenianym kierunku

Na podstawie rekomendacji przekazanych przez ZO PKA podczas wizytacji Uczelnia opracowała regulamin egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego i włączyła go do procesu dyplomowania (załącznik nr 7, Proces dyplomowania). Weryfikacja umiejętności praktycznych będzie dokonywana na podstawie oceny punktowej kryteriów zawartych w „Karcie oceny zadania praktycznego”. Wprowadzenie zmian do regulaminu dyplomowania wymaga czasu i właściwego przygotowania kadry oraz studentów do egzaminu praktycznego, dlatego ZO PKA nie może uwzględnić działań wprowadzonych przez Uczelnię dla cyklu studiów 2016/2017-2018/19 na miesiąc przed dyplomem.

Równocześnie stwierdzono, że załączone Protokoły z egzaminu praktycznego wykazują nieprawidłowy skład komisji egzaminacyjnej, oceniającej merytorycznie poziom zadań wykonywanych przez studenta (załącznik nr 9 Protokoły). Wymogiem jest powoływanie do składu komisji egzaminacyjnej osób zawodowo związanych z medycyną ratunkową i/lub z ratownictwem medycznym. Przewodniczącym Komisji ds. egzaminu praktycznego powinien być lekarz specjalista medycyny ratunkowej.

4. Skorygowanie planu studiów zgodnie z zasadą sekwencyjności

Na podstawie rekomendacji, przekazanych przez ZO PKA Uczelnia skorygowała prawidłowo plan studiów na lata 2019/2020 (załącznik nr 3, Plan studiów)

5. Uporządkowanie treści przedmiotowych w sylabusach pod kątem realizacji i weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia i kompetencji zawodowych absolwenta kierunku o profilu praktycznym

Zgodnie z zaleceniami ZO PKA Uczelnia wprowadziła istotne zmiany w zakresie treści przedmiotowych w sylabusach modułów takich jak: Patofizjologia, Farmakologia, Toksykologia, Intensywna terapia, Medyczne czynności ratunkowe, Medycyna katastrof oraz w modułach z obszaru zdrowia publicznego, dostosowując je do kierunkowych efektów uczenia się i kompetencji zawodowych absolwenta ratownictwa medycznego (załącznik nr 5, sylabusy).

6. Wprowadzenie egzaminu z przedmiotu Farmakologia lub połączenie w jednym module treści programowych Farmakologii i Toksykologii

Uczelnia uwzględniła zalecenie ZO PKA i wprowadziła do programu nauczania jeden moduł pod nazwą Farmakologia z toksykologią, który kończy się egzaminem.

7. W zakresie praktyk zawodowych zalecono :

- utworzenie formalnych zasad weryfikacji miejsc praktyk studenckich oraz opiekunów praktyk.

- utworzenie odrębnych sylabusów dla każdego rodzaju praktyk zawodowych, z uwzględnieniem kierunkowych efektów kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spójnych z programem oraz uwzględnienie w metodach weryfikacji formy praktycznej.

- zmniejszenie liczby godzin praktyk zawodowych w PSP.

- uzupełnienie Karty Sprawozdania z praktyk zgodnie z uwagami sformułowanymi powyżej o wykaz konkretnych umiejętności dla danej praktyki oraz stopnia ich osiągnięcia a także o przypisanie umiejętności do efektów kształcenia

- umożliwienie oceny praktyk studenckich przez studentów

Nie utworzono zasad weryfikacji miejsc praktyk i opiekunów. Opracowano odrębne sylabusy dla każdego rodzaju praktyk zawodowych z uwzględnieniem kierunkowych efektów kształcenia, spójnych z programem, wprowadziła metody weryfikacji umiejętności praktycznych, skorygowała liczbę godzin w PSP, opracowała ankietę zadowolenia studenta z odbytych praktyk zawodowych (załączniki nr 5 i 19),

8. *Zwiększenie liczby godzin z języka nowożytnego, sprofilowanego zawodowo w bezpośrednim kontakcie z lektorem*

Zgodnie z zaleceniem ZO PKA liczba godzin z języka nowożytnego, sprofilowanego zawodowo została zwiększona do 120 godzin w bezpośrednim kontakcie z lektorem (załącznik nr 5, sylabus).

WNIOSEK: Biorąc pod uwagę wyjaśnienia Uczelni nie ma podstaw do zmiany oceny **zadowolająca**.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

W raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w zakresie powyższego kryterium:

1. Włączenie przedstawiciela studentów do prac Komisji Programowej i Jakości Kształcenia

W oparciu o zalecenia ZO PKA i specyfikę kierunków studiów Uczelnia podjęła skuteczne działania naprawcze polegające na poszerzeniu składu Komisji Programowej i Jakości Kształcenia o przedstawiciela studentów kierunku ratownictwo medyczne.

2. *Przeprowadzenie efektywnego przeglądu programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku w celu wyeliminowania uchybień w obszarach wymagających poprawy, wśród których wskazano: opis efektów kształcenia, karty przedmiotów/modułów ze szczególnym uwzględnieniem praktyk zawodowych, metody weryfikacji efektów kształcenia, obsadę zajęć dydaktycznych.*

W oparciu o zalecenia ZO PKA dla cyklu kształcenia rozpoczętego przed rokiem 2019/2020 Uczelnia dokonała odpowiednich korekt efektów uczenia się, które *dostosowano do poziomu i profilu praktycznego dla kierunku ratownictwo medyczne oraz przeformułowano na bardziej zrozumiałe oraz możliwe do realizacji w toku kształcenia*. Przykładowo wprowadzono efekt z zakresu wiedzy: K-W15 - Zna algorytmy ratunkowe i zasady stosowania zaawansowanych czynności resuscytacyjnych u dorosłych i dzieci, który w pierwotnej wersji był określony jako „Zna algorytmy postępowania w stanach nagłego zagrożenia życia w sytuacjach szczególnych i zna zasady udzielania kwalifikowanej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia”. W zakresie umiejętności zrezygnowano z efektu K_U04 - „Skutecznie komunikuje się z pacjentem, jego rodziną, świadkami zdarzenia oraz potrafi opanować reakcję pacjenta trudnego i reakcje tłumu”, wprowadzając efekt K_U04 - Potrafi oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego. W miejsce efektów K_U11 - „Potrafi wdrożyć działania profilaktyczne” i K_U06 - „Potrafi przekazać pacjentowi informację o diagnozie, terapii i rokowaniu w zakresie kompetencji określonych dla wykonywanego zawodu”, wprowadzono efekty: K_U11 - Podejmuje działania ratunkowe w różnych grupach wiekowych, u dzieci i

ludzi starych oraz u kobiet w ciąży; K_U06 - Stosuje algorytm zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych u osób w różnym wieku; K_U17 - Przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego zespołowi terapeutycznemu. W odniesieniu do praktyk zawodowych Uczelnia opracowała odrębny sylabus dla każdej praktyki zawodowej, zawierający efekty kształcenia specyficzne dla danego rodzaju praktyki zawodowej. Wprowadzone zmiany dotyczyły także *uporządkowania treści przedmiotowych w sylabusach*, metod weryfikacji efektów kształcenia, w tym wprowadzenia i uregulowania zasad przeprowadzania egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego, włączając go do procesu dyplomowania, sekwencyjności przedmiotów i obsady zajęć dydaktycznych.

3. *Opiniowanie planów i programów studiów przez Samorząd Studencki.*

W oparciu o zalecenia ZO PKA Uczelnia przedłożyła opinię Samorządu Studenckiego do programu studiów na rok 2019/2020.

4. *Przekazywanie studentom informacji nt. wyników procesu ankietyzacji.*

W oparciu o zalecenia ZO PKA Uczelnia zadeklarowała, iż zapewnia dostęp do każdego raportu z przeprowadzanych wśród studentów badań ankietowych za pomocą strony internetowej po zalogowaniu. Ponadto dodatkowo zorganizowała spotkanie ze studentami informując o wynikach ostatnich ankietyzacji, podkreślając rolę ważność tych badań, ich znaczenie w ocenie kadry i doskonaleniu procesu kształcenia.

WNIOSEK: W świetle przedstawionych wyjaśnień i wprowadzonych zmian **kryterium 3 spełnia warunki dla oceny w pełni.**

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

W Raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. *Dokonanie korekty obsady zajęć dydaktycznych w celu osiągnięcia wszystkich założonych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia.*

Władze Uczelni potwierdziły, że na kierunku Ratownictwo Medyczne dokonały zmian w obsadzie zajęć, począwszy od semestru letniego roku akademickiego 2018/2019. Przeprowadzona analiza zmian w obsadzie wykazała jednak nadal następujące nieprawidłowości:

- dr Mariola Stecka nadal jest przypisana do prowadzenia zajęć z psychiatrii, pomimo, że z wykształcenia jest psychologiem, a nie lekarzem ze specjalizacją z zakresu psychiatrii. Pomimo, że ww. osoba posiada wykształcenie pokrewne zagadnieniom psychiatrii, to nie może ona prowadzić zajęć z zakresu psychiatrii klinicznej, bowiem prowadzenie tego przedmiotu, prócz dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego, wymaga odpowiednio sprofilowanego wykształcenia – musi być to lekarz ze specjalizacją z psychiatrii;
 - do przedmiotu Medycyna sądowa został przypisany lekarz ze specjalizacją z medycyny ratunkowej (dr Marcin Wieczorski), który dodatkowo pełni funkcję biegłego sądowego z zakresu medycyny ratunkowej. Sprawowanie funkcji biegłego sądowego nie jest wystarczającym uprawnieniem do realizacji treści programowych z zakresu medycyny sądowej. Przedmiot ten powinien być prowadzony przez lekarza specjalistę medycyny sądowej lub ewentualnie lekarza – patomorfologa.
2. *Weryfikacja kryteriów okresowej oceny kadry naukowo-dydaktycznej pod kątem realnych osiągnięć pracowników w okresie objętym oceną.*

Uczelnia poinformowała, że w arkuszu oceny wprowadzono kryterium dorobku zawodowego, tj. doświadczenie zawodowe, udział w szkoleniach, certyfikowanie umiejętności, działalność ekspercka, co ZO PKA ocenia pozytywnie. Jednoznaczna, pozytywna ocena tego zalecenia będzie jednak możliwa dopiero w momencie przeprowadzenia kolejnej okresowej oceny kadry akademickiej. Uwaga ZO PKA dotyczyła przede wszystkim wpisywania i pozytywnego oceniania przez Komisję ds. Oceny Kadry osiągnięć naukowo-dydaktycznych afiliowanych inną uczelnią wyższą.

3. Wdrożenie oceny grup studenckich przez nauczycieli akademickich.

Uczelnia poinformowała, że nauczyciele akademicy dokonują oceny grup studenckich, w szczególności pod kątem osiąganych wyników w ramach procesu kształcenia. Uczelnia dodatkowo poinformowała, że podjęła prace nad stworzeniem sformalizowanego narzędzia do oceny grup studentów, jednak nie dokonała tego do momentu wysłania odpowiedzi na raport ZO PKA.

4. Przestrzeganie formalnie przyjętej procedury hospitacji zajęć dydaktycznych pod względem nieinformowania pracowników o konkretnym terminie hospitacji.

Władze Uczelni poinformowały, że zgodnie z procedurą hospitacji wszystkie hospitacje są niezapowiedziane i kadra nie jest wcześniej informowana o konkretnym terminie hospitacji. Wg przyjętej procedury, do wiadomości kadry podawany jest tylko semestralny wykaz osób wyznaczonych do hospitacji. ZO PKA pragnie ponownie podkreślić, że w trakcie spotkań z kadrami akademickimi, jak również z Dziekanem Wydziału pracownicy Uczelni potwierdzili, że znają terminy hospitacji, w związku z czym ZO PKA sformułował powyższe zalecenie i zwraca się z prośbą o przestrzeganie formalnych zasad, zapisanych w procedurze.

WNIOSEK: Biorąc pod uwagę wyjaśnienia Uczelni nie ma podstaw do zmiany oceny **zadowolająca**.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

W Raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. Nawiązywanie umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi w ramach programu Erasmus+ (w momencie oficjalnego przystąpienia do programu).

Uczelnia poinformowała, iż poza prezentowanymi podczas wizytacji umowami, zawarła umowę o współpracy z takimi uczelniami, jak: Bilecik Şeyh Edebali University (Turcja), Klaipėda State University of Applied Sciences (Litwa), Medical University – Sofia (Bułgaria), Titu Maiorescu University (Rumunia), Międzyregionalna Akademia Zarządzania Personalem Lvivskyi Instytut (Ukraina).

W rzeczywistości w okresie między wizytacją ZO PKA, a odpowiedzią na uwagi zawarte w raporcie Uczelnia nie zawarła żadnej nowej umowy bilateralnej, bowiem umowy ze wszystkimi Uczelniami zostały zawarte przed wizytacją ZO PKA.

Umowy z następującymi Uczelniami:

- Klaipėda State University of Applied Sciences (Litwa),
- Medical University – Sofia (Bułgaria),
- Międzyregionalna Akademia Zarządzania Personalem Lvivskyi Instytut (Ukraina)

zostały uwzględnione w raporcie z wizytacji ZO PKA, natomiast umowy z pozostałymi Uczelniami, tj.:

- Bilecik Şeyh Edebali University (Turcja),
- Titu Maiorescu University (Rumunia)

nie dotyczą kierunku Ratownictwo Medyczne.

2. *Przygotowanie bardziej rozbudowanej oferty edukacyjnej w języku obcym (angielskim i/lub niemieckim) w celu zwiększenia mobilności międzynarodowej studentów ocenianego kierunku.*

Uczelnia zadeklarowała, że wprowadziła do programu studiów rozszerzoną ofertę zajęć prowadzonych w języku angielskim, tj.: First Aid. Pomimo deklaracji Uczelni, że sylabus do tego przedmiotu znajduje się w załączniku nr 5, ZO PKA nie znalazł powyższego dokumentu w owym załączniku, co oznacza, że ZO PKA nie ma możliwości oceny wdrożonych zmian.

WNIOSEK: Biorąc pod uwagę wyjaśnienia Uczelni nie ma podstaw do zmiany oceny **zadowolająca**.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

W Raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. *Poszerzenie zasobów bibliotecznych o krajowe i zagraniczne pozycje książkowe z zakresu ratownictwa medycznego w oparciu o propozycje kadry dydaktycznej i studentów ocenianego kierunku.*

Uczelnia poinformowała, że poszerzyła zasoby biblioteczne o kolejne pozycje książkowe wynikające z programu studiów kierunku „ratownictwo medyczne”. Uczelnia zakupiła, w oparciu o propozycje kadry dydaktycznej i studentów, do Biblioteki Uczelni wybrane pozycje książkowe oraz czasopisma. Ze skanu faktury wynika, że zostały zakupione pojedyncze egzemplarze 3 podręczników skierowanych bezpośrednio do studentów kierunku Ratownictwo Medyczne, zaś ze skanu korespondencji e-mail – iż Uczelnia zamówiła 4 tytuły czasopism skierowanych do studentów ww. kierunku. Uczelnia nie poszerzyła zasobów bibliotecznych o tytuły zagraniczne.

2. *Zapewnienie dostępu studentom ocenianego kierunku do platformy IBUK Libra.*

Uczelnia zadeklarowała, że podpisała umowę z Wydawnictwem Naukowym PWN o dostęp do platformy IBUK Libra, na co przedstawiła skan umowy. W ramach umowy zapewniono dostęp do 20 podręczników z zakresu ratownictwa medycznego w wersji elektronicznej.

3. *Podjęcie działań motywujących i promujących wśród studentów dostęp Biblioteki do pełnotekstowych baz bibliograficznych w celu ich wykorzystania do wyszukiwania recenzowanych publikacji krajowych i zagranicznych do prac dyplomowych.*

Uczelnia zadeklarowała, że zorganizowała dla studentów kierunku Ratownictwo Medyczne dodatkowe szkolenie biblioteczne motywujące i promujące dostęp do pełnotekstowych baz bibliograficznych, ich wykorzystywanie do wyszukiwania recenzowanych publikacji krajowych i zagranicznych i konieczność ich stosowania we współczesnej praktyce zawodowej oraz podczas opracowywania prac dyplomowych. Jednocześnie Uczelnia poinformowała, iż odbywające się co roku, dla studentów I roku, Szkolenia biblioteczne zostały rozszerzone o informacje dotyczące korzystania z pełnotekstowych baz bibliograficznych. Uczelnia nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających powyższe, np. list obecności z dodatkowych szkoleń bibliotecznych. Ponadto wprowadzono wymóg bezwzględnego cytowania minimum dwóch pozycji literatury obcojęzycznej w pracach dyplomowych, co udokumentowano w załączniku nr 7 – Zasady dyplomowania.

4. *Umożliwienie dostępu do sieci Wi-Fi.*

Uczelnia zadeklarowała, że obecnie, po zastosowaniu dodatkowych zabezpieczeń, sieć Wi-Fi jest ogólnie dostępna dla wszystkich, w tym dla studentów.

5. *Uzupełnienie na Uczelni wyposażenia sali ćwiczeniowej do realizacji medycznych czynności ratunkowych.*

Uczelnia poinformowała, iż zgodnie z zalecaniem zakupiono odpowiednie wyposażenie sal ćwiczeniowych do realizacji medycznych czynności ratunkowych, co przedstawiono na podstawie skanów faktur w załącznikach 16a i 16b. Faktura przedstawiona w załączniku 16a na kwotę 16 717,85 zł stanowi podstawę do zaliczenia uzupełnienia wyposażenia sali ćwiczeniowej, natomiast faktura w załączniku 16b to faktura pro forma, której nie można uznać jako formalnego dokumentu księgowego, a tym samym nie daje ona podstaw dla ZO PKA do zaliczenia wymienionego w niej sprzętu jako wyposażenia pracowni dydaktycznej do nauki medycznych czynności ratunkowych.

WNIOSEK: Biorąc pod uwagę wyjaśnienia Uczelni nie ma podstaw do zmiany oceny **zadowolająca**.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

W Raporcie z wizytacji ZO PKA wskazał następujące zalecenia w tym zakresie:

1. *Wprowadzenie procesu ankietyzacji dot. pracowników administracji.*

Uczelnia wprowadziła wzór ankiety umożliwiającą ocenę pracowników administracji zgodnie z przesłanym załącznikiem nr 20. Jednostka przeprowadza dodatkowo regularne spotkania posesyjne i przyjmuje informacje od studentów w tym zakresie, jednakże nie ma dowodów na tego typu działania.

2. *Umożliwienie zainteresowanym studentom działalność w kole naukowym ratownictwa medycznego.*

Władze Uczelni wskazują na zaangażowanie studentów w kole naukowym m.in. przedstawiono certyfikat potwierdzające aktywny udział studentki WSNS w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Współczesne aspekty medycyny ratunkowej” oraz zaświadczenie z wygłoszenia referatu pn. „Przedszpitalne unieruchomienie kręgosłupa szyjnego u pacjentów po urazach w świetle najnowszych badań naukowych” (maj 2019 r., Olsztyn).

Uczelnia wskazuje również kolejny udział w konferencji naukowej organizowanej przez Centrum Symulacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, która miała miejsce w dniu 10 maja 2019 r., - brak informacji, załączników potwierdzeń udziału w konferencji

Uczelnia wskazuje, iż w przygotowaniu do publikacji są trzy prace studentów ratownictwa, związane tematycznie z kierunkiem studiów bez wskazania zaawansowania prac i daty publikacji artykułów.

3. *Stworzenie procedury wyboru studentów do Rady Wydziału*

Uczelnia uzasadnia, iż nie mają potrzeby stworzenia nowej procedury wyborów studentów do Rady Wydziału. Jednocześnie jednostka przedstawia nowy Regulamin Wyborów wprowadzony w dniu 20 czerwca 2019r. (patrz. Zał. 18), który jednoznacznie wskazuje informację o sposobie wyborów kandydatów na elektorów m.in. na członków Rady Wydziału. Podczas wizytacji ZO PKA nie otrzymał takiego regulaminu.

WNIOSEK: W świetle przedstawionych wyjaśnień i wprowadzonych zmian **kryterium 8 spełnia warunki dla oceny w pełni.**

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych (WSNS) z siedzibą w Lublinie rozpoczęła działalność w październiku 2001 r. Obecnie oferta kształcenia obejmuje dwa główne obszary: obszar nauk społecznych i obszar nauk medycznych, nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej, Od 2008 roku na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych został utworzony kierunek *ratownictwo medyczne*, o profilu praktycznym, na którym kształcą się studenci, przyszłą kwalifikowaną kadrę zawodową gotową do realizowania odpowiedzialnych zadań w systemie ratownictwa medycznego.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku i plany jego rozwoju są zgodne z Misją i Strategią Rozwoju Uczelni. Misją WSNS jest kształcenie studentów wg najlepszych standardów dydaktycznych, w przyjaznej atmosferze oraz wyposażenie absolwentów w kompetencje zawodowe zgodnie z sentencją: "Służba prawdzie i dla dobra każdej osoby ludzkiej". Studenci ocenianego kierunku zdobywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji i z wymaganiami dotyczącymi kształcenia ratowników medycznych, zawartymi w aktach prawnych, takich jak w: Ustawie z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Ustawie z dnia 25 września 2015 roku o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw, art. 9b ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 16 kwietnia 2016 r. w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego i rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 października 2017 r. w sprawie doskonalenia zawodowego ratowników medycznych.

Koncepcja kształcenia jest oparta w znacznej mierze o potrzeby rynku pracy. Zawód ratownika medycznego, stosunkowo młody w naszym kraju, jest w głównej mierze dedykowany jednostkom systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, w którym ratownicy medyczni powinni znajdować zatrudnienie. Uczelnia zakłada, że kompetencje absolwenta kierunku odpowiadają na zapotrzebowanie rosnących wymagań jednostek systemu oraz umożliwiają przygotowanie do pracy w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej, w specjalistycznych służbach ratowniczych, w centrach zarządzania kryzysowego, w placówkach nauczających i innych. Ratownik medyczny po ukończeniu studiów I stopnia może także kontynuować edukację na studiach II stopnia w obszarze nauk społecznych. Władze WSNS czynią starania, aby absolwenci wizytowanego kierunku zostali profesjonalnie przygotowani do podjęcia zadań na rynku pracy.

W planach rozwoju koncepcji kształcenia na lata 2016-2020 wyznaczono kilka celów strategicznych. Jednym z nich jest kształtowanie postaw etycznych i zawodowych pracowników i studentów. Wśród celów szczegółowych wymieniono m.in.: - wyposażenie absolwentów w kompetencje zawodowe stosownie do potrzeb rynku pracy, - zapewnienie wysokich standardów dydaktycznych, - promowanie mobilności studentów i pracowników dydaktycznych, - organizowanie współpracy z uczelniami wyższymi regionu lubelskiego, - organizowanie praktyk zawodowych i płatnych staży zawodowych.

Realizacja tych celów nakłada na Uczelnię obowiązek stałego weryfikowania procesu kształcenia w aspekcie zachodzących zmian w ochronie zdrowia i w systemie ratownictwa medycznego, w którym obserwuje się tendencję do coraz większego usamodzielnienia zawodu ratownika medycznego. Powoduje to konieczność przygotowania absolwenta do większej odpowiedzialności za zdrowie i życie innego człowieka z poszanowaniem jego praw i autonomii. Uczelnia dostrzega tę potrzebę i w koncepcji kształcenia uwzględnia formowanie u studentów właściwych postaw etyczno-moralnych, służących wzajemnej współpracy oraz niezbędnych do pełnienia zawodu zaufania publicznego.

Kolejnym z celów strategicznych w koncepcji kształcenia jest współpraca Uczelni z przedstawicielami pracodawców regionu lubelskiego, dzięki której absolwenci uzyskują umiejętności i kompetencje zawodowe w zakresie ratownictwa medycznego zgodne z potrzebami rynku pracy. Uczelnia nie sformalizowała współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, jednak współpraca nieformalna jest bardzo dobra.

Przedstawiciele pracodawców wchodzi w skład kadry dydaktycznej, co pozwala na korygowanie realizowanych zadań edukacyjnych w zależności od aktualnych warunków gospodarczych i społecznych. W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby rynku i wskazania pracodawców wprowadzono do programu kształcenia ocenianego kierunku zagadnienia dotyczące form skutecznej komunikacji z pacjentem i jego środowiskiem, co wymagało poszerzenia zbioru efektów kształcenia o umiejętności, istotne z punktu widzenia kompetencji zawodowych.

ZO PKA stwierdził, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku odpowiada wzorcom krajowym i międzynarodowym w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zawód ratownika medycznego nie jest regulowany na poziomie europejskim, zatem istnieje pewna dowolność co do koncepcji i programu kształcenia na poziomie studiów licencjackich w poszczególnych uczelniach. Podstawowe wzorce zaczerpnięto z koncepcji kształcenia, opracowanej przez ekspertów Polskiego Towarzystwa Medycyny Ratunkowej i ośrodki akademickie, m.in. przez Uniwersytet Medyczny w Lublinie, jak również uwzględniono akty prawne regulujące system ratownictwa medycznego, standardy kształcenia na kierunku ratownictwa medycznego z 2007 r. oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie zakresu medycznych czynności ratunkowych podejmowanych przez ratownika medycznego (2009, 2016, 2017 r.).

W opracowaniu koncepcji i programu kształcenia ratowników medycznych Uczelnia wykorzystała wyniki prac opublikowanych w czasopiśmiennictwie krajowym, np. „Potrzeba ustawicznego kształcenia ratowników medycznych na tle innych zawodów regulowanych” (D. Rębak i wsp), „Analiza kompetencji zawodowych ratowników medycznych w wybranych jednostkach ratowniczych” (P. Leszczyński).

Na ocenianym kierunku wdrożono metody dydaktyczne właściwe dla profilu praktycznego, takie jak: warsztaty praktyczne, ćwiczenia terenowe, ćwiczenia projektowe, zajęcia kliniczne, zajęcia symulowane, ćwiczenia w ośrodku hiperbarii.

Władze Uczelni zakładają, że podstawą osiągania dobrych wyników kształcenia jest przyjazna relacja między nauczycielami akademickimi i studentami, oparta na partnerstwie między mistrzem a uczniem („mentoring”). W dalszym rozwoju koncepcji kształcenia przewidyje się wprowadzenie opiekunów („tutorów”), którzy wspomagać będą rozwijanie potencjału intelektualnego studentów, wykorzystując indywidualne zdolności i predyspozycje. Koncepcja kształcenia uwzględnia także wybór określonych modułów zajęć przez studenta. Uczelnia dostrzega zmiany na rynku pracy i umożliwia studentom nabycie umiejętności w zakresie języków obcych na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz przygotowanie do podjęcia studiów drugiego stopnia.

1.2. Na wizytowanym kierunku studiów prowadzone są prace badawczo-rozwojowe w obszarach właściwych dla działalności zawodowej/gospodarczej w zakresie zdrowia publicznego i ratownictwa medycznego. Uczelnia dostrzega postęp w tych obszarach działalności zawodowej i dąży do upowszechnienia osiągnięć nauki i wiedzy w różny sposób. Organizuje konferencje naukowe i sympozja, wykłady otwarte, w które zaangażowani są pracownicy i studenci.

Tematyka prac obejmuje choroby cywilizacyjne, zagrożenia wynikające z niewłaściwego odżywiania młodej populacji, starzenie społeczeństwa, jak również problemy organizacyjne i transformację ratownictwa medycznego. Część osiągnięć została uwzględniona w koncepcji kształcenia i w realizacji programu kształcenia.

Pracownicy WSNS promują zachowania prozdrowotne, wskazując na zagrożenia wynikające z postępu cywilizacyjnego związane, m.in. z chorobami układu krążenia, niewłaściwym odżywianiem, z uzależnieniami. W latach 2014-2018 Uczelnia była organizatorem lub współorganizatorem kilku konferencji naukowych o zasięgu krajowym, podejmujących tematykę zmian demograficznych w społeczeństwie, problemów niepełnosprawności, osiągnięć technologii medycznych, jak również roli kadr medycznych w zmieniającej się ochronie zdrowia:

- International Medical Congress for Students and Young Doctors. Lublin, 2018;
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Zawody medyczne - ciągłość i zmiana. Lublin, 2018;
- Konferencja Naukowo-Szkoleniowa: Innowacyjne technologie medyczne - znaczenie i zastosowanie. Lublin, 2017;
- Kobieta w pryzmacie nauk społecznych i nauk medycznych. Lublin, 2015;
- Problemy społeczne i medyczne osób starzejących się. Lublin, 2014;
- Człowiek w perspektywie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych, 2015;
- Organizacja i funkcjonowanie jednostek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, 2015.

W opinii ZO PKA wysiłek Uczelni związany z organizacją konferencji wpływa pozytywnie na mobilizację środowiska pracowników dydaktycznych i studentów, przyczyniając się w ten sposób do doskonalenia procesu kształcenia. Udział w konferencjach umożliwia także wymianę doświadczeń dydaktycznych i badawczych pomiędzy uczelniami regionu lubelskiego oraz na forum krajowym. Konferencje naukowe są ponadto okazją do pogłębienia wiedzy i umiejętności praktycznych studentów, w trakcie prowadzonych warsztatów edukacyjnych.

Pomimo opisanej aktywności Uczelni, stosunkowo mała liczba prac rozwojowych nawiązuje do koncepcji kształcenia praktycznego na kierunku ratownictwo medyczne. Wyniki niektórych z nich zostały wykorzystane w treści modułów ogólnych i kierunkowych, np. uwzględnienie nowoczesnych metod obrazowania w pracy oddziału ratunkowego, lub zasady organizacji i funkcjonowania systemu leczenia następstw urazów, umożliwiając nabywanie przez studentów przydatnych kompetencji zawodowych.

Uczelnia, zgodnie z założonymi celami, stara się promować działalność intelektualną studentów, zachęcając ich do prezentowania wyników prac dyplomowych na konferencjach naukowych. Odnotowano dwukrotnie wystąpienia studentów na konferencjach naukowych oraz opublikowano ich prace w wydawanych przez Uczelnię Zeszytach Naukowych. Opisana wyżej aktywność może być formą rozwijania u studentów zainteresowań badawczych i kompetencji społecznych, które mogą przyczynić się do podejmowania edukacji na wyższym poziomie studiów, stosownie do zmieniającego się rynku edukacyjnego.

1.3. Senat WSNS Uchwałą Nr 03/16 z dnia 10 marca 2016 r. określił kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia - profil praktyczny. Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku są w większości spójne z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do których kierunek ten został przyporządkowany, uwzględniają uniwersalne charakterystyki Polskiej Ramy Kwalifikacji, a także odnoszą się do przepisów dotyczących kształcenia ratowników medycznych i zakresu ich kompetencji (ustawa z 2006 r, wraz z aktami wykonawczymi, rozporządzenia Ministra Zdrowia z lat 2016, 2017).

W załączniku nr 1 „Matryca efektów kształcenia WSNS” zawarto 57 kierunkowych efektów kształcenia, przy czym 19 dotyczy obszaru wiedzy, 29 obszaru umiejętności oraz 9 kompetencji społecznych. Szczegółowe efekty kształcenia na wizytowanym kierunku, zostały prawidłowo zdefiniowane i uwzględnione w treściach przedmiotów dla większości modułów zajęć tworzących program studiów. Ponadto uwzględniono efekty w zakresie umiejętności praktycznych, właściwe dla zakresu działalności zawodowej absolwentów oraz efekty kompetencji społecznych niezbędne na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. W kilku przypadkach stwierdzono niespójność efektów kształcenia, określonych dla kierunku, z efektami kształcenia dla poziomu i profilu praktycznego, do których kierunek ratownictwo medyczne został przyporządkowany.

W zbiorze efektów dotyczących wiedzy brakuje efektu, dotyczącego algorytmów ratunkowych i zaawansowanych czynności resuscytacyjnych u dorosłych i dzieci. W matrycy znajduje się jedynie efekt **K-W15** : „zna algorytmy postępowania w stanach nagłego zagrożenia życia w sytuacjach szczególnych i zna zasady udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia”. Efekt ten nie jest spójny z kompetencjami zawodowymi ratownika medycznego, od którego oczekuje się umiejętności na wyższym poziomie aniżeli umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

W zbiorze efektów dotyczących umiejętności ZO PKA zidentyfikował efekty nierealistyczne, trudne do zmierzenia i nie osiągalne w trakcie realizacji przedmiotu w czasie określonym programem studiów na wizytowanym kierunku, np. efekt **K_U 04** - „skutecznie komunikuje się z pacjentem, jego rodziną, świadkami zdarzenia oraz potrafi opanować reakcję pacjenta trudnego i reakcje tłumu”, jest nie realny, ponieważ ani podczas zajęć dydaktycznych w Uczelni ani podczas praktyk zawodowych nie będzie możliwa weryfikacja skutecznego działania

studenta w tak szerokim zakresie, a ponadto efekt ten wykracza poza poziom kompetencji absolwenta ratownictwa medycznego, efekty **K_U16** „potrafi pełnić funkcję kierującego medycznymi działaniami ratunkowymi na miejscu zdarzenia” oraz **K_U17** „potrafi pełnić funkcję kierownika zespołu ratownictwa medycznego”, zostały zdefiniowane nieprawidłowo, ponieważ są nierealne, niemożliwe do osiągnięcia w trakcie realizacji modułów tworzących program studiów, a kompetencje te zdobywa się w toku kształcenia podyplomowego; *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 października 2017 r. w sprawie doskonalenia zawodowego ratowników medycznych* [Dz. U. 2017, poz. 1884]. Funkcję kierownika zespołu ratownictwa może pełnić osoba z co najmniej 5-letnim doświadczeniem w pracy w ZRM lub w pogotowiu lotniczym [Ustawa o PRM, 2018].

Kolejne efekty, takie jak: **K_U11** „potrafi wdrożyć działania profilaktyczne” i **K_U06** „potrafi przekazać pacjentowi informację o diagnozie, terapii i rokowaniu w zakresie kompetencji określonych dla wykonywanego zawodu” wykraczają poza kompetencje zawodowe ratownika medycznego, bowiem przekazywanie informacji o diagnozie i rokowaniu należą do kompetencji lekarza. Brakuje efektów, które opisywałyby konkretne umiejętności zawodowe, np. podejmuje działania ratunkowe w różnych grupach wiekowych, u dzieci i ludzi starych oraz u kobiet w ciąży; stosuje algorytm zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych u osób w różnym wieku, przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego zespołowi terapeutycznemu.

ZO PKA stwierdził ponadto nieprawidłowe przypisanie efektów kształcenia dla modułu anatomii: **K_U03** „potrafi komunikować się i współdziałać z innymi służbami ratowniczymi”, **K_U19** „potrafi identyfikować błędy i zaniedbania w działaniach ratowniczych”, **K_U20** „potrafi prowadzić dokumentację medyczną zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dokumentację urzędową związaną z zawodem ratownika medycznego”.

W modułach: intensywna terapia, medycyna katastrof i medycyna sądowa większość efektów dotycząca wiedzy i umiejętności powtarza się, bez zróżnicowania i uwzględnienia specyfiki poszczególnych przedmiotów.

Niespójność szczegółowych efektów kształcenia ZO PKA stwierdził w następujących modułach:

- **intensywna terapia:** szczegółowe efekty kształcenia wymienione w module nie są charakterystyczne dla specyfiki intensywnej terapii. Ponadto efekt **P_K01** „jest gotów do poszukiwania nowych rozwiązań dotyczących diagnostyki w stanach nagłych” wykracza poza kompetencje ratownika medycznego;
- **medycyna sądowa:** efekty wiedzy i umiejętności nie są spójne z kompetencjami ratownika medycznego, wiążą się z kompetencjami lekarza sądowego lub technika kryminalistyki np. **P_W02** „zna postępowanie identyfikacyjne osób żyjących, zwłok i szczątków, dodatkowa technika sekcyjna – pobieranie materiałów do badań. Odróżnia znamiona śmierci (zmiany pośmiertne) wczesne i późne. Znamiona śmierci (zmiany pośmiertne) pewne i niepewne”; efekt **P-U02** „potrafi prawidłowo przeprowadzić postępowanie indentyfikacyjne osób żyjących, zwłok i szczątków, dodatkowa technika sekcyjna – pobieranie materiałów do badań”, **P_K01** „jest gotów do poszukiwania nowych rozwiązań dotyczących diagnostyki w toksykologii sądowej”;
- **medycyna katastrof:** efekty umiejętności nie są spójne z efektami kształcenia dla kierunku ratownictwo medyczne, ani z umiejętnościami praktycznymi absolwenta, **P_U01** „potrafi zaproponować zasady zarządzania kryzysowego, zadania zespołów

zarządzania kryzysowego na szczeblu krajowym, wojewódzkim i samorządowym”, **P_U03** „potrafi zaproponować elementy diagnostyki, rozpoznania, obrazu klinicznego, rozpoznania różnicowego, leczenia, zapobiegania wybranych chorób przewlekłych z uwzględnieniem zasad dekontaminacji oraz rozpoznaje problem bioterroryzmu”; efekty w/w przekraczają zakres kompetencji absolwenta kierunku ratownictwo medyczne.

Efekty kształcenia dla wszystkich rodzajów praktyk zawodowych określono w jednym wspólnym sylabusie, który zawiera kierunkowe efekty kształcenia:

- jeden z zakresu wiedzy: **K_W10** – „posiada podstawową wiedzę dotyczącą organizacji bezpiecznej pracy zgodnie z przepisami BHP, Kodeksem Pracy oraz rozporządzeniami właściwymi dla studiowanego kierunku; posiada znajomość zagrożeń występujących w swoim środowisku pracy, ma wiedzę z zakresu systemu ochrony pracy oraz obowiązków i odpowiedzialności w dziedzinie BHP, zna i rozumie podstawy ergonomii”;
- cztery efekty z zakresu umiejętności: **K_U03**- „potrafi komunikować się i współdziałać z innymi służbami ratowniczymi”, **K_U20** – „potrafi prowadzić dokumentację medyczną zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dokumentację urzędową związaną z zawodem ratownika medycznego”, **K_U24** – „potrafi korzystać z literatury medycznej, analizować dane literaturowe lub studium przypadku i napisać raport, potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie” - nie jest to właściwy dla praktyki; efekt **K_U29** – „potrafi poprawnie zinterpretować prawa oraz zjawiska poznane w trakcie kształcenia na przedmiotach z zakresu nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz wybranych nauk społecznych”;
- trzy efekty kierunkowe z zakresu kompetencji: **K_K03** – „jest gotów dbać o bezpieczeństwo własne i współpracowników, realizując przydzielone zadania”, **K_K04** – „jest gotów do współpracy w zespole ratowniczym w celu zapewnienia opieki nad pacjentem i bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom zdarzenia”, **K_K05** - ma świadomość ważności zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej”.

W opinii ZO PKA sylabus jest zbyt ogólny i nie odzwierciedla różnorodności i specyfiki poszczególnych praktyk zawodowych takich jak: praktyka w Zespole Ratownictwa Medycznego, w SOR, w Państwowej Straży Pożarnej oraz w dyspozytorni medycznej. Zakres założonych efektów kształcenia, szczególnie w zakresie umiejętności, jest zbyt wąski, co sugeruje, że wielu ważnych dla pracy ratownika medycznego efektów ujętych w matrycy, student nie osiągnie lub nie będzie doskonalił w ramach praktyk zawodowych; dotyczy to takich efektów, jak np. **K_U09** "potrafi postąpić adekwatnie do rozpoznanego stanu zagrożenia życia i zdrowia, wykorzystując zdobytą wiedzę z zakresu nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz pokrewnych, z zachowaniem etyki zawodowej”, czy **K_U10** „potrafi wdrożyć, zależne od rozpoznanej sytuacji, procedury medyczne i czynności ratunkowe, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego w pod nadzorem lekarza systemu”. Natomiast efekt **K_U24** – „potrafi korzystać z literatury...” zdecydowanie nie jest efektem właściwym dla praktyk zawodowych w zakresie umiejętności.

Efekty określone przez Senat WSNS są wspólne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, przy czym studia prowadzone są obecnie tylko w trybie studiów niestacjonarnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na podstawie analizy stanu faktycznego ZO PKA stwierdził :

- zgodność koncepcji kształcenia na kierunku ratownictwo medyczne z Misją i Strategią Rozwoju Uczelni. W przyjętej koncepcji kształcenia Uczelnia zakłada przygotowanie absolwenta do pracy w zawodzie ratownika medycznego, opierając się na obowiązujących regulacjach prawnych, wykorzystując wyniki badań naukowych i rekomendacje towarzystw naukowych, doświadczenie kadry dydaktycznej oraz współpracę z placówkami ochrony zdrowia i resortem szkolnictwa wyższego;
- koncepcja kształcenia na kierunku o profilu praktycznym odpowiada potrzebom rynku pracy;
- współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym i przedstawicielami pracodawców jest dobra, lecz nieformalna;
- efekty kształcenia dla ocenianego kierunku są w większości spójne z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego oraz umożliwiają w stopniu zadowalającym uzyskanie kompetencji zawodowych.

Jednocześnie ustalono, że:

- prowadzone prace badawczo-rozwojowe tylko częściowo nawiązują do koncepcji kształcenia praktycznego na kierunku *ratownictwo medyczne*;
- udział pracodawców w opiniowaniu i modyfikowaniu koncepcji kształcenia praktycznego ma charakter nieformalny i pośredni;
- w kilku przypadkach kierunkowe efekty kształcenia nie są spójne z efektami kształcenia dla poziomu i profilu praktycznego, do których kierunek *ratownictwo medyczne* został przyporządkowany. Część z nich wykracza poza kompetencje zawodowe absolwenta tego kierunku, część z nich jest nieprawidłowo przypisana do modułów. Niektóre efekty przedmiotowe są nierealistyczne, trudne do zmierzenia i nie osiągalne w trakcie realizacji przedmiotu w czasie określonym programem studiów;
- efekty kształcenia dla praktyk zawodowych, szczególnie w zakresie umiejętności, są sformułowane ogólnikowo i nie odzwierciedlają specyfiki poszczególnych rodzajów praktyk zawodowych, a ich liczba i rodzaj jest zbyt mała;
- w modułach: intensywna terapia, medycyna katastrof i medycyna sądowa większość efektów kształcenia dotycząca wiedzy i umiejętności powtarza się, bez zróżnicowania i uwzględnienia specyfiki poszczególnych przedmiotów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Ścisłejsze powiązanie prac badawczo-rozwojowych z koncepcją kształcenia praktycznego studentów.
2. Włączenie w sposób formalny interesariuszy zewnętrznych do procesu opiniowania i doskonalenia koncepcji kształcenia.
3. Sformułowanie efektów kształcenia w sposób poprawny i zrozumiały, dostosowany do poziomu i profilu praktycznego dla kierunku ratownictwo medyczne oraz umożliwiający ich realizację w toku kształcenia.
4. Utworzenie odrębnego sylabusu dla każdej praktyki zawodowej, zawierającego efekty kształcenia specyficzne dla danego rodzaju praktyki zawodowej.

5. Zaktywizowanie studentów do publikowania i/lub prezentowania prac, w tym dyplomowych na konferencjach/sympozjach związanych z medycyną ratunkową/ratownictwem medycznym.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia.

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia.

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Program kształcenia dla kierunku *ratownictwo medyczne* w formie studiów niestacjonarnych o profilu praktycznym zakłada osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia w trakcie 3 lat edukacji (6 semestrów). Przy tworzeniu programu studiów Uczelnia oparła się na wykorzystaniu aktów prawnych oraz wytycznych związanych z wykonywaniem zawodu ratownika medycznego, m.in.: Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym z dnia 8 września 2006 roku wraz z późniejszymi zmianami oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 16 kwietnia 2016 r. w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego .

Program kształcenia na ocenianym kierunku obejmuje ogółem 4585 godzin, którym przypisano 180 punktów ECTS, przy czym liczba godzin kontaktowych wynosi – 1909 godzin oraz 600 godzin praktyki zawodowej, co stanowi 54% ogółu godzin. Zajęcia dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów stanowią 100 punktów ECTS. Modułom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przypisano łącznie 103 punkty ECTS, tzn. 57% ogółu punktów ECTS. Praktykom zawodowym przypisano 21 punktów ECTS. Proporcje przydziału punktów są prawidłowe. W programie studiów uwzględniono zajęcia „do wyboru” przez studenta, które stanowią ogółem 1350 godzin tj. 54 punkty ECTS (30% ogółu punktów ECTS); w liczbie tej znajdują się godziny seminarium dyplomowego (14 pkt ECTS) oraz jednego z dwóch języków obcych (10 pkt ECTS); ponadto studenci mają możliwość wyboru grupy przedmiotów w module A i module B, jak również opiekuna seminarium dyplomowego. W opinii studentów wybór przedmiotów jest niezadawalający i nie zawsze zgodny z kierunkiem ich zainteresowań.

W ramowym programie studiów wyodrębnione zostały 3 jednostki dydaktyczne:

1. moduł ogólny - obejmujący przedmioty kształcenia ogólnego (17 pkt. ECTS),
2. moduł podstawowy (26 pkt. ECTS) wraz z modulem kierunkowym (72 pkt ECTS) oraz
3. moduł do wyboru A lub B (30 pkt ECTS).

Moduł „podstawowy” i moduł „do wyboru” oferują także zajęcia z obszaru nauk społecznych, poszerzające spektrum wiedzy ogólnej studenta w zakresie psychologii, socjologii, ekonomii, polityki społecznej. Do modułu kierunkowego, związanego z przygotowaniem zawodowym, zaliczono 20 przedmiotów, w tym m.in. Kwalifikowana pierwsza pomoc, Medycyna ratunkowa, Medyczne czynności ratunkowe, Medycyna katastrof, które stanowią bazę dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwenta ratownictwa medycznego.

Połączenie grupy przedmiotów podstawowych i kierunkowych w jednym module utrudnia czytelność treści programowych.

Dobór treści realizowanych w ramach programu kształcenia na ocenianym kierunku odpowiada na zapotrzebowanie rynku pracy oraz jest w znacznej mierze zgodny z aktualnymi osiągnięciami nauk medycznych w wymiarze praktycznym.

W programie można wyróżnić kilka zasadniczych grup przedmiotów, które łącznie dają studentowi możliwość nabycia kwalifikacji do profesjonalnej działalności zawodowej:

- przedmioty pozwalające zrozumieć środowisko pracy przyszłego ratownika medycznego,
- przedmioty pozwalające kształtować umiejętności zawodowe,
- przedmioty opisujące nowe technologie i ich zastosowanie w naukach medycznych i w pracy zawodowej absolwenta.

Treści programowe w poszczególnych przedmiotach są zróżnicowane i zostały podporządkowane efektom kształcenia, zapewniając możliwość ich realizacji w toku procesu edukacyjnego; np. przedmiot Medyczne czynności ratunkowe umożliwia osiągnięcie kierunkowych efektów wiedzy i umiejętności, takich jak :K_W05, K_02, K_05, K_08. Odnotowano jednak, że w treści przedmiotu Intensywna terapia pominięto istotne zagadnienia, specyficzne dla tej dziedziny wiedzy, które należało podporządkować odrębnym efektom kształcenia .

Opisane w sylabusach przedmiotów treści kształcenia, mają w większości charakter kompleksowy, jednak w module podstawowym i w module „do wyboru” przewagę mają zagadnienia teoretyczne. W module podstawowym brakuje odnośników do przygotowania praktycznego w takich przedmiotach, jak: Patofizjologia, Farmakologia, Toksykologia. Szczególnie ważna jest Farmakologia, bowiem aktualnie oczekuje się od ratownika medycznego znacznie szerszych kompetencji w tej dziedzinie. Przedmiot ten jest realizowany tylko w formie teoretycznej, brakuje ćwiczeń dotyczących umiejętności zawodowych, np. obliczania dawek leków, przygotowania i dobierania leków, posługiwania się kompendium farmakologicznym. Podobnie stwierdzono brak zajęć praktycznych dotyczących toksykologii. W module „do wyboru” treści przedmiotów Podstawy biomechaniki i Podstawy kinezylogii nie mają związku z praktycznym przygotowaniem zawodowym ratownika medycznego, ale odpowiadają treściom nauk o kulturze fizycznej. Pod wpływem sugestii studentów wyodrębniono natomiast przedmiot Wsparcie psychologiczne w służbach ratowniczych i umieszczono go w module „do wyboru A i B”, co jest właściwe dla kompetencji społecznych absolwenta.

ZO PKA stwierdził, że w kilku przedmiotach modułu „do wyboru” powtarzają się treści wykładów z obszaru zdrowia publicznego (Zdrowie publiczne i Międzynarodowe aspekty zdrowia publicznego), socjologii (Demografia i Procesy ludnościowe) i psychologii (Komunikacja interpersonalna i Psychologia komunikacji). Inne dostrzeżone zastrzeżenia w zakresie treści kształcenia to :

- Intensywna terapia: tematyka wykładów i ćwiczeń nie wiąże się ze specyfiką i odrębnością intensywnej terapii u chorych w stanach krytycznych; brakuje tematyki dotyczącej wentylacji mechanicznej, sedacji i uśmierzania bólu, monitorowania funkcji życiowych, kaniulacji naczyń krwionośnych, obsługi pomp infuzyjnych;
- Medyczne czynności ratunkowe: badanie pola widzenia i ostrości wykracza poza kompetencje zawodowe ratownika medycznego;
- Medycyna katastrof: brak wyodrębnionej tematyki ćwiczeń.

Metody kształcenia na ocenianym kierunku są zróżnicowane w zależności od charakteru treści i celu kształcenia. Ich dobór ma na celu aktywizację studentów i umożliwienie im osiągnięcia zakładanych efektów. Zagadnienia teoretyczne przekazywane są w formie wykładów z prezentacją multimedialną, konwersatorium, dyskusji, pogadanek; w zakresie umiejętności praktycznych są to: ćwiczenia kliniczne, ćwiczenia z użyciem manekinów multimedialnych, warsztaty, analizy przypadków. Pomimo deklarowanych w sylabusach różnorodnych metod edukacyjnych odnotowano, że w przedmiotach modułu podstawowego dominują metody podające, w małym zakresie – metody aktywizujące. W module „do wyboru A i B” brakuje metod aktywizujących, adresowanych do bardziej ambitnych studentów. Tym nie mniej, stosowane metody kształcenia pozwalają w zadowalającym stopniu wykształcić u studentów umiejętności obserwacji, analizy, planowania i samodzielnego podejmowania decyzji. Uczelnia dostrzega wagę prowadzenia zajęć w warunkach rzeczywistych, które mają szczególne znaczenie dla doskonalenia umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych studenta. Umożliwiają to ćwiczenia kliniczne realizowane w placówkach szpitalnych, z którymi Uczelnia podpisała umowy.

Zajęcia realizowane w warunkach realnych, w środowisku oddziału szpitalnego, pozwalają studentowi na wykonywanie samodzielnie określonych czynności praktycznych, takich jak np. założenie dostępu dożylnego, opatrunku, wykonanie gazometrii oraz współdziałanie z innymi członkami personelu medycznego w zakresie świadczenia usług zdrowotnych. Ponadto kształtują poczucie odpowiedzialności za jakość działań i uczą szacunku dla pacjenta i jego otoczenia. Warunki do prowadzenia zajęć praktycznych są dobre, a proces szkolenia przebiega pod nadzorem osób posiadających wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, konieczne do praktycznego przygotowania zawodowego studenta. Podczas hospitacji zajęć klinicznych ZO PKA stwierdził jednak, że liczebność grup studenckich jest zbyt duża (powyżej 8 osób na 1 prowadzącego ćwiczenia), co jest w sprzeczności z deklarowanymi standardami nauczania. Nie ma zastrzeżeń co do treści kształcenia praktycznego; są one aktualizowane, zgodnie ze standardami zawodowymi ratownika medycznego.

Wymiar godzinowy poszczególnych modułów zajęć jest w większości dostosowany do profilu praktycznego, zaznaczona jest wyraźna przewaga modułów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym ratowników medycznych. Zastrzeżenia budzi wymiar przedmiotu kierunkowego - Choroby wewnętrzne, który posiada nieodpowiednią liczbę godzin zajęć klinicznych aby zrealizować zakładane efekty kształcenia. Liczba godzin zajęć klinicznych (10), jest zbyt mała w porównaniu do innych przedmiotów kierunkowych, np. chirurgia i traumatologia narządów ruchu (41 godz.), kwalifikowana pierwsza pomoc (15 godz.). Przy tak małej liczbie godzin dla przedmiotu Choroby wewnętrzne nie będzie możliwe osiągnięcie przewidzianych efektów kształcenia (19 efektów kierunkowych, w tym 9 praktycznych), takich jak. badanie fizykalne pacjentów, rozpoznawanie zaburzeń EKG oraz innych niezbędnych do zdobycia kompetencji zawodowych.

Program studiów zachowuje sekwencyjny układ przedmiotów, zapewniając stopniowanie trudności i wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi grupami treści. W trzech przypadkach ZO PKA stwierdził niewłaściwe usytuowanie przedmiotu w planie studiów. Dotyczy to Patofizjologii, Medycyny ratunkowej oraz Chorób wewnętrznych. Patofizjologia wymaga wiedzy z zakresu Anatomii i Fizjologii, zatem nie powinna być realizowana równolegle na I roku w I semestrze. Natomiast Medycyna Ratunkowa jest modułem specjalistycznym i

wymaga wiedzy i umiejętności nabytych podczas realizacji Pierwszej pomocy i Kwalifikowanej pierwszej pomocy, nie powinna być realizowana przed ukończeniem tych modułów. Ponadto przedmiot Choroby wewnętrzne wymaga znajomości podstaw anatomii i fizjologii, z tego więc powodu, nie powinien być umieszczony w planie studiów na I semestrze I roku.

Realizowany w Uczelni program kształcenia i plan studiów na ocenianym kierunku podlegają modyfikacji zgodnie z regulacjami prawnymi i aktualnymi standardami działalności zawodowej. W odpowiedzi na postulaty pracodawców wprowadzono do planu studiów na kierunku *ratownictwo medyczne* przedmiot Komunikacja interpersonalna oraz Podstawy małej przedsiębiorczości (moduł „do wyboru A i B”), poszerzono ofertę umiejętności językowych o warsztaty języka specjalistycznego – zawodowego (20 godz). Ponadto poszerzana jest oferta zajęć praktycznych, np. o ćwiczenia w ośrodku tlenoterapii hiperbarycznej. Uczelnia wspiera także potrzeby studentów z niepełnosprawnością, np. z niedosłuchem, zapewniając im opiekę specjalisty języka migowego.

Zgodnie z koncepcją kształcenia Uczelnia zakłada realizację programu na kierunku *ratownictwo medyczne* przez kadrę dydaktyczną gwarantującą przekazywanie wiedzy i umiejętności zgodnie z zakładanymi efektami kształcenia. ZO PKA stwierdził jednak rozbieżność w stosunku do powyższego założenia, bowiem w 11 przypadkach odnotował nieprawidłowy dobór nauczycieli akademickich, realizujących treści programu kształcenia. Interesariusze zewnętrzni zostali włączeni w proces kształcenia na kierunku *ratownictwo medyczne* poprzez realizację przedmiotów, takich jak: Ratownictwo, Intensywna terapia, Choroby wewnętrzne, Medycyna sądowa, Promocja i edukacja zdrowia, Anatomia, Zdrowie publiczne, Traumatologia narządów ruchu, Medyczne czynności ratunkowe.

Uczelnia stara się udzielać wsparcia studentom w procesie uczenia się w powiązaniu z rozwijaniem ich samodzielności i stymulowaniem do pełnienia aktywnej roli w tym procesie. Studenci realizują prace własne w formie prezentacji, prac projektowych, analizy przypadków oraz studiują piśmiennictwo wykorzystywane w pracy dyplomowej. Jednym z celów jest wykształcenie nawyku ciągłego uczenia się, co może być przydatne do dalszej edukacji na studiach II stopnia i przy wyborze własnej ścieżki kariery zawodowej. Najzdolniejsi studenci mogą wystąpić o indywidualny tok studiów. Formą pogłębienia wiedzy i umiejętności zawodowych są także organizowane, poza obligatoryjnym planem studiów, kursy certyfikowane dla chętnych studentów, takie jak: stany nagłe w ratownictwie medycznym, odczyt EKG, konikopunkcja ratunkowa, odbarczenie odmy prężnej, wklucia doszypikowe.

W indywidualnych przypadkach studenci kierunku *ratownictwo medyczne* są zachęcani do udziału w konferencjach naukowych i prezentowania swoich prac dyplomowych. Najlepsze prace studenckie mogą być publikowane w uczelnianym czasopiśmie Zeszyty Naukowych WSNS. Dotychczas opublikowano prace 2 studentów we współpracy z pracownikami akademickimi: „Postępowanie ratownika medycznego w zatruciu substancjami psychoaktywnymi u młodzieży” oraz” Wiedza personelu medycznego gabinetów stomatologicznych z zakresu pierwszej pomocy”.

WSNS zapewnia właściwą organizację i harmonogram zajęć, które na kierunku *ratownictwo medyczne* odbywają się podczas zjazdów piątkowo-sobotnich, jak również w wybrane poniedziałki i piątki w godzinach przedpołudniowych, w celu realizacji zajęć w podmiotach leczniczych. Plan studiów przewiduje zajęcia w piątki od godz. 15.30 do 20.00, w soboty od godz. 8.00 do 20.00; uwzględnione są przerwy pomiędzy zajęciami. Liczba zjazdów wynosi

średnio 10-12 w semestrze oraz dodatkowo 1-2 zjazdy w sesji egzaminacyjnej. Podczas hospitacji zajęć ZO PKA stwierdził niską frekwencję studentów.

Nakład pracy studenta, mierzony liczbą punktów ECTS jest oszacowany prawidłowo dla większości modułów, przy czym zachowano proporcje w kolejnych semestrach. Uwzględniono również znaczny czasowo nakład pracy opiekuna i studenta włożony w przygotowywanie pracy dyplomowej na kierunku *ratownictwo medyczne*, oszacowany na 350 godz. Wymiar godzin jest właściwy dla potrzeb „przeciętnego” studenta w celu poznania metodologii badań naukowych, zaplanowania i przygotowania pracy dyplomowej spełniającej określone przez Uczelnię wymagania. Zarówno studenci jak i kadra dydaktyczna nie zgłaszali na spotkaniu z ZO PKA zastrzeżeń co do organizacji i harmonogramu zajęć na wizytowanym kierunku.

Istotną wagę Uczelnia przywiązuje do rozwoju kompetencji i umiejętności językowych. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość wyboru języka obcego - angielskiego lub niemieckiego. Oferta obejmuje 250 godzin nauki, w tym 120 w ramach bezpośredniego kontaktu z lektorem. Należy podkreślić, że metody nauczania języka obcego są zróżnicowane, nowoczesne i aktywizujące, z wykorzystaniem dostępu do Internetu i środków przekazu audio-wizualnego. Pomimo znaczącej liczby godzin realizowanych podczas lektoratu, studenci postulowali dalsze zwiększenie wymiaru godzinowego. Nie uzyskano natomiast informacji o poziomie znajomości języka nowożytnego wyniesionym ze szkoły średniej wśród studentów *ratownictwa medycznego*. Uczelnia przychylając się do sugestii studentów, organizuje na III roku studiów (dla osób chętnych) warsztaty językowe (20 godz.), ukierunkowane na zawodową terminologię medyczną związaną m.in. z anatomią człowieka, procedurami przygotowania i podawania leków, opisującą zasady opieki nad pacjentem w sali operacyjnej. Karty zajęć do języka specjalistycznego przygotowywane są przez lektorów na podstawie oryginalnych materiałów dostępnych w najnowszych podręcznikach.

Integralną częścią procesu kształcenia na wizytowanym kierunku są praktyki zawodowe, które są realizowane w wymiarze 600 godzin. Wymiar praktyk jest odpowiedni, aby zrealizować zakładane efekty kształcenia. Głównym celem praktyk studenckich jest praktyczne wykorzystanie wiedzy nabytej podczas studiów, nabywanie pierwszych doświadczeń lub rozwijanie wcześniej nabytych oraz próby podejmowania samodzielnych decyzji pod okiem doświadczonego opiekuna praktyki, który ma za zadanie dbać o poprawne wykonywanie zleconych zadań, pogłębienie i poszerzenie wiedzy teoretycznej w oparciu o praktykę, wdrożenie studenta do samodzielnego wykonywania czynności ratowniczych z pacjentem oraz realizację zadań programowych. Zgodnie z programem, praktyki odbywają się: po I roku studiów – w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym /200 godzin/, na II roku studiów – u dysponenta Zespołów Ratownictwa Medycznego /100 godzin/ i w Państwowej Straży Pożarnej /100 godzin/ oraz na III roku studiów – w miejscu wybranym przez studenta związanym z ratownictwem medycznym /200 godzin/. Zwraca uwagę zbyt duża, zdaniem ZO PKA i studentów, liczba godzin praktyk zawodowych w jednostkach Państwowej Straży Pożarnej. Praktyki te ze względu na obowiązujące przepisy polegają głównie na zapoznawaniu się ze sprzętem pożarniczym, obserwacją czynności przygotowawczych do akcji ratowniczych lub sposobem prowadzenia dokumentacji, brak jest natomiast czynnego uczestnictwa studentów w praktycznych zajęciach ratowniczych.

Praktyki studenckie są realizowane w jednostkach, z którymi Uczelnia podpisuje „Umowy o organizowanie obowiązkowych praktyk zawodowych studentów”. Do Umowy

dołączone jest skierowanie zawierające obowiązki organizatora praktyki i obowiązki Uczelni, „Regulamin studenckich praktyk zawodowych”, a także Program praktyk zawodowych, w którym określony jest cel praktyki.

W roku akademickim 2017/2018 podpisano umowy z placówkami klinicznymi, zakładami opieki zdrowotnej, jednostkami Straży Pożarnej oraz Stacjami Pogotowia Ratunkowego na realizację praktyk zawodowych, jednakże brak informacji dotyczącej liczby studentów, jaką zamierza przyjąć dana placówka, uniemożliwia ocenę, czy jest tych placówek wystarczająco dużo, aby wszyscy studenci mogli osiągnąć założone efekty kształcenia.

Podczas wizytacji nie przedstawiono żadnej dokumentacji, która określałaby kryteria doboru miejsca odbywania praktyk oraz doboru opiekuna praktyk z ramienia jednostki. Z uzyskanych w trakcie wizytacji informacji wynika, że weryfikacja miejsc praktyk odbywa się na podstawie ogólnodostępnych informacji w Internecie, a czasami telefonicznie.

2.2. Ogólne zasady weryfikacji i oceny stopnia osiągania wszystkich efektów kształcenia zostały określone w Regulaminie Studiów WSSN. Regulamin wskazuje, iż weryfikacja zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, powinna być prowadzona wieloetapowo, poprzez:

- zaliczenia i egzaminy częściowe z przedmiotu/modułu
- weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych;
- weryfikację procesu dyplomowania;
- weryfikację efektów kształcenia w trakcie badania losów zawodowych absolwentów.

Z analizy sylabusów wynika, że stosowane metody są zróżnicowane, adekwatne do realizowanych treści programowych i zapewniają możliwość sprawdzania i weryfikacji efektów kształcenia, w zakresie wiedzy oraz umiejętności i kompetencji społecznych, związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Każdy przedmiot zawiera też dokładny opis kryteriów oceny.

Efekty w zakresie wiedzy są weryfikowane przeważnie przy pomocy egzaminów/zaliczeń w formie pisemnej lub ustnej, umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne weryfikowane są przez obserwację aktywności studenta na zajęciach, obserwację i ocenę wykonania zadania praktycznego, udział w dyskusji, ocenę przygotowania projektów indywidualnych i zespołowych, pracy w grupie, analizy przypadku klinicznego oraz rozwiązywanie symulowanych scenariuszy. Dobór form zajęć oraz metody sprawdzania pozwalają na rzetelną i kompleksową weryfikację większości zakładanych efektów kształcenia, w tym w zakresie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Wymaga to jednak wysokiej frekwencji studentów na ocenianych zajęciach. Podczas hospitacji wybranych zajęć, ZO PKA stwierdził nieobecność studentów na części zajęć klinicznych (w 3 przypadkach), a ponadto zbyt liczne grupy, co nie gwarantuje osiągnięcia przez nich wszystkich założonych efektów kształcenia.

Ponadto na skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia wpływa nie tylko metoda nauczania ale również dobór kadry prowadzącej zajęcia. ZO PKA zakwestionował poprawność obsady zajęć dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku w przypadku jedenastu przedmiotów.

ZO PKA dokonał także przeglądu wybranych prac etapowych. W większości, prace były oceniane rzetelnie, stosowane kryteria – przejrzyste, umożliwiały sprawdzenie efektów

kształcenia zakładanych dla realizowanego przedmiotu. W kilku przypadkach odnotowano jednak uchybienia:

- sposób weryfikacji efektów kształcenia na egzaminie testowym z Medycyny ratunkowej i Medycznych czynności ratunkowych jest niewłaściwy, z powodu włączenia do jednego pakietu pytań zagadnień z dwóch przedmiotów. Na formularzach jest wystawiona ocena, ale nie wiadomo do których zagadnień przedmiotowych się odnosi;
- niektóre prace semestralne studentów mają wystawioną ocenę, ale brakuje adnotacji osoby sprawdzającej, dotyczących stwierdzanych błędów merytorycznych i stylistycznych, które student w przyszłości powinien poprawić, a także nie ma podpisu osoby oceniającej, nie ma punktacji, itp;
- pytania z zakresu patofizjologii nie są zgodne z treściami zawartymi w sylabusie przedmiotu, a przedłożony test nie pozwala na weryfikację efektów kształcenia sformułowanych dla przedmiotu.
- na żadnej z prac zaliczeniowych z Medycyny sądowej (15 pytań opisowych) nie ma jakiegokolwiek uwagi ze strony osoby sprawdzającej, nie wiadomo jakie były odpowiedzi prawidłowe i założone kryteria ich oceny.

Proces weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia został zaplanowany poprawnie dla większości modułów, ale niektóre efekty przedmiotowe są trudne do sprawdzenia, a tym samym do osiągnięcia przez studenta. Dotyczy to omówionych wcześniej w kryterium 1.3 efektów umiejętności, takich jak: **P_K01** „jest gotów do poszukiwania nowych rozwiązań dotyczących diagnostyki w stanach nagłych”, **P_W02** „zna postępowanie identyfikacyjne osób żyjących, zwłok i szczątków, dodatkowa technika sekcyjna – pobieranie materiałów do badań. Odróżnia znamiona śmierci (zmiany pośmiertne) wczesne i późne. Znamiona śmierci (zmiany pośmiertne) pewne i niepewne”; efekt **P-U02** „potrafi prawidłowo przeprowadzić postępowanie identyfikacyjne osób żyjących, zwłok i szczątków, dodatkowa technika sekcyjna – pobieranie materiałów do badań”, **P_K01** „jest gotów do poszukiwania nowych rozwiązań dotyczących diagnostyki w toksykologii sądowej”. Efekty te wykraczają poza kompetencje absolwenta studiów I stopnia na ocenianym kierunku.

W kilku modułach zastosowane formy sprawdzenia postępów nauczania i oceny efektów kształcenia nie są trafnie dobrane, np. z Farmakologii i wspomnianych wyżej przedmiotów (Medycyna ratunkowa i Medyczne czynności ratunkowe). Biorąc pod uwagę rosnące wymagania związane z kompetencjami ratownika medycznego na rynku pracy i usamodzielnienie tego zawodu, szacowany nakład pracy studenta wymagany do opanowania treści programowych z zakresu farmakologii jest zbyt niski (5 godz.) a forma zaliczenia nie gwarantuje sprawdzenia wszystkich zakładanych efektów kształcenia w sposób rzetelny. ZO PKA wskazuje, że przedmioty o wysokim stopniu trudności i złożoności treści kształcenia, w tym Farmakologia, Medycyna ratunkowa i Medyczne czynności ratunkowe wymagają większego wysiłku i zaangażowania studentów w procesie uczenia się, dlatego właściwą formą weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest egzamin, który jest czynnikiem motywującym studenta do osiągania lepszych ocen. Natomiast Metodyka nauczania pierwszej pomocy, z racji swej specyfiki nie wymaga egzaminu pisemnego, można zastosować inną formę zaliczenia (np. projekt kursu, prezentacja multimedialna, przeprowadzenie szkolenia). W trakcie hospitacji zajęć praktycznych

w ośrodku szkoleniowym stacji pogotowia ratunkowego ZO PKA stwierdził słabe przygotowanie studentów III roku do samodzielnego wykonania zadania praktycznego w warunkach symulowanych (zał. 5).

Kryterium oceniania poziomu umiejętności językowych stanowi pisemne kolokwium zaliczające, które ma jasno określone progi. Ponadto lektor ocenia wypowiedzi ustne studentów podczas różnych rodzajów aktywności na zajęciach praktycznych. Pozwala to na rzetelną ocenę osiągniętych umiejętności językowych.

Dla praktyk zawodowych określono w sylabusie metody weryfikacji efektów kształcenia jako „Zaliczenie praktyk na podstawie dokumentacji” którym jest obecnie Karta Sprawozdania z Praktyki. Zdaniem ZO PKA Karty nie stanowią dobrego źródła wiedzy na temat tego, co student wykonywał podczas danej praktyki i jakie efekty osiągnął. Brakuje konkretnych opisów przypadków, rozpoznania, opisu przeprowadzonych czynności w odniesieniu do konkretnego pacjenta, ewentualnych trudności bądź ich braku podczas odbywania praktyk. Znajduje się tam wyłącznie zaliczenie praktyki, a w niektórych Kartach również ocena wystawiona przez opiekuna praktyk z ramienia jednostki oraz krótka opinia opiekuna praktyk o studencie. W Karcie nie ma informacji na temat kierunkowych efektów kształcenia, nie wiadomo więc czy student je osiągnął, czy nie. Od bieżącego roku akademickiego dołączono do dokumentacji również Kartę weryfikacji efektów kształcenia, która zawiera przedmiotowe efekty kształcenia identyczne jak w sylabusie.

Jednostka wizytowana wskazuje, iż warunkiem zaliczenia praktyki jest: osiągnięcie założonych efektów kształcenia zrealizowane w trakcie praktyki w odpowiedniej liczbie godzin i udokumentowane przez studenta w postaci raportu w Karcie Sprawozdania z Praktyki oraz w Indeksie Praktyk, pozytywna opinia opiekuna praktyk oraz złożenie w terminie dokumentacji praktyk do Kierownika Praktyk. ZO PKA zwraca uwagę, iż w Karcie nie ma informacji o osiągniętych efektach kształcenia, a często również oceny za zrealizowaną praktykę, tak więc ostateczna ocena nie jest możliwa. Podczas wizytacji uzyskano informacje, że hospitacje praktyk prowadzone są przez Kierownika Praktyk. Przedłożono 12 protokołów z hospitacji, które odbyły się w ubiegłym roku akademickim, a na ich podstawie ZO PKA ocenia, iż hospitacje zajęć w miejscu odbywania praktyk dotyczą: realnej realizacji praktyki, możliwości samodzielnego wykonywania czynności zawodowych przez studenta, kontaktu studenta z opiekunem praktyk oraz warunków w jakich praktyki się odbywają.

Końcowym etapem weryfikacji efektów kształcenia na kierunku *ratownictwo medyczne* jest proces dyplomowania, którego celem jest ocena osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów kształcenia wskazanych w programie studiów I stopnia o profilu praktycznym. Warunki dopuszczenia i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego reguluje Regulamin Studiów oraz Zarządzenie nr 5/2016 Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Nauk Medycznych WSNS z dnia 10 października 2016 r. Etapy procesu obejmują przygotowanie pracy dyplomowej, uzyskanie pozytywnej opinii od opiekuna i recenzenta pracy oraz dopuszczenie do obrony pracy na egzaminie dyplomowym. Prace dyplomowe są weryfikowane przy pomocy procedury antyplagiatowej. Pozytywnie zdany egzamin kończy się nadaniem absolwentowi tytułu licencjata.

Recenzent jest powołany przez Dziekana z grona specjalistów w danej dziedzinie zatrudnionych w Uczelni lub poza nią. Ostateczną ocenę pracy ustala się jako średnią ocen promotora i recenzenta. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, odbywa się przed

powołaną przez Dziekana komisją, w skład której wchodzi: Dziekan, opiekun pracy dyplomowej (promotor) oraz jej recenzent. Po przedstawieniu pracy w formie prezentacji multimedialnej komisja zadaje trzy pytania: z zakresu modułów kierunkowych i tematyki pracy. Ocena końcowa umieszczona na dyplomie wynika ze składowych ocen: średniej arytmetycznej wyników zaliczeń i egzaminów z całego okresu studiów (50% wartości oceny końcowej), oceny pracy dyplomowej (25% oceny końcowej) oraz oceny egzaminu dyplomowego (25% oceny końcowej). Wynik końcowy wskazuje na przejrzystość procesu oceniania i premiuje systematyczny wysiłek studenta podczas całego procesu kształcenia. Proces przeprowadzania egzaminu dyplomowego jest starannie udokumentowany.

ZO PKA zapoznał się z losowo wybranymi pracami licencjackimi i stwierdził, że tematyka prac dyplomowych jest zgodna z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami kształcenia na ocenianym kierunku. Prace dyplomowe (załącznik nr 3), w większości mają charakter poglądowy i podejmują zagadnienia z zakresu medycyny ratunkowej, chirurgii, organizacji ratownictwa medycznego, w oparciu o przegląd piśmiennictwa w zakresie wybranego tematu. Prezentowane w pracy treści dotyczą w zasadzie praktycznych aspektów pracy ratownika medycznego. Poziom ocenianych prac był zróżnicowany. Odnotowano, że niektóre prace zawierały liczne niedoskonałości (błędy językowo-stylistyczne, wyrażenia kolokwialne, nieprawidłową strukturę pracy, niejasne cele oraz ubogie piśmiennictwo), a pomimo tego zostały ocenione pozytywnie. W kilku przypadkach oceny recenzenta, bądź promotora były zawyżone i nie odpowiadały poziomowi pracy. Wśród wybranych losowo prac nie było pracy analizującej przypadek kliniczny lub rozwiązującej problem praktyczny, związany z kierunkiem studiów. Prezentowany model pracy dyplomowej nie miał również charakteru aplikacyjnego. Przyjęty przez Uczelnię model pracy dyplomowej (poglądowy) nie pozwala zatem bezpośrednio sprawdzić, czy absolwent będzie w stanie rozwiązywać samodzielnie problemy związane z wykonywaniem zawodu. Dostrzeżone przez ZO PKA niedociągnięcia związane z ujęciem tematu i strukturą pracy nie pozwalają także na potwierdzenie, że wszyscy absolwenci są w pełni przygotowani do podjęcia kształcenia na studiach II stopnia. Z drugiej strony Uczelnia wspiera tych studentów, którzy prezentują oryginalne, interesujące prace na dobrym poziomie i zapewnia im możliwość publikacji wyników w uczelnianym czasopiśmie w formie artykułu naukowego. W roku 2018-2019 opublikowano 2 prace o znaczeniu praktycznym: „Postępowanie ratownika medycznego w zatruciu substancjami psychoaktywnymi u młodzieży” oraz „Wiedza personelu medycznego gabinetów stomatologicznych z zakresu pierwszej pomocy- badania własne”.

Zdaniem ZO PKA, zasady dyplomowania na wizytowanym kierunku nie pozwalają na pełną i rzetelną weryfikację wszystkich zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Egzamin dyplomowy, przeprowadzany w formie ustnej, sprawdza *de facto* zakres wiedzy i umiejętność logicznego formułowania wypowiedzi, natomiast nie jest adekwatną formą potwierdzania praktycznych umiejętności zawodowych absolwenta na studiach I stopnia o profilu praktycznym.

2.3. Przyjęcie na studia I stopnia w WSNS w Lublinie, na kierunek *ratownictwo medyczne* następować może przez:

- rekrutację;
- przeniesienie z innej uczelni, w tym zagranicznej.

Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia muszą spełnić wymagania formalne określone przepisami wewnętrznymi Uczelni. Limity i zasady przyjęć na kierunku *ratownictwo medyczne* określa Senat Uczelni. O przyjęcie na studia I stopnia mogą ubiegać się zarówno osoby posiadające obywatelstwo polskie, jak i obcokrajowcy, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości lub jego odpowiednik w danym kraju uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Decyzję o przyjęciu na studia wydaje Komisja Rekrutacyjna powołana przez Senat. Szczególne preferencje mają kandydaci posiadający świadectwo maturalne z wyróżnieniem oraz laureaci olimpiad i konkursów przedmiotowych. W postępowaniu rekrutacyjnym zapisano, że brane są pod uwagę wyniki egzaminów maturalnych z biologii i języka obcego. Jednakże w praktyce, o przyjęciu na studia decyduje wyłącznie kolejność zgłoszeń. Informacje o rekrutacji zamieszczane na stronie internetowej Uczelni są wyczerpujące i jasne. Na studia można zapisać się także korzystając z systemu rejestracji elektronicznej on-line. Do dokumentacji kandydata na studia niezbędne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego o braku p/wskazań do podjęcia studiów na kierunku *ratownictwo medyczne*, co jest właściwe ze względu na specyfikę dyscypliny i charakterystykę sylwetki absolwenta. .

Oczekiwane od absolwenta kierunku *ratownictwo medyczne* kompetencje zawodowe, odpowiadające na zapotrzebowanie zmieniającego się rynku pracy wymagają, aby już na „starcie” kandydat gwarantował osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia w określonym czasie. Obecnie zasady rekrutacji nie obejmują oceny warunków psychofizycznych i kompetencji kandydatów, pozwalających na osiągnięcie założonych celów edukacyjnych na studiach I stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan kształcenia na wizytowanym kierunku *ratownictwo medyczne* o profilu praktycznym został skonstruowany i dostosowany w sposób właściwy do możliwości osiągnięcia przez studenta większości zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskania kwalifikacji w określonym czasie. Zasady przyjęcia na studia, etapy studiowania i proces dyplomowania są jasne i szczegółowo opracowane, dając równe szanse wszystkim osobom studiującym, ale nie zapewniają rekrutacji najlepszych kandydatów, gwarantujących osiągnięcie wszystkich zakładanych celów edukacyjnych niezbędnych do profesjonalnego przygotowania zawodowego.

Do mocnych stron należą:

- program kształcenia, dobra organizacja i warunki zajęć, dostosowane do oczekiwań studentów i kadry akademickiej;
- możliwość realizowania zajęć klinicznych w warunkach rzeczywistych w oddziałach szpitalnych, w SOR, w pogotowiu ratunkowym, w ośrodku hiperbarii tlenowej;
- oferta nauczania języka obcego z wykorzystaniem nowoczesnych metod dydaktycznych poszerzona o warsztaty języka sprofilowanego zawodowo;
- doskonalenie umiejętności praktycznych studentów poza obligatoryjnym programem poprzez udział w organizowanych przez Uczelnię certyfikowanych kursach praktycznych;
- wsparcie studentów w procesie uczenia się w powiązaniu z rozwijaniem ich samodzielności i motywacji do pogłębiania wiedzy poprzez podejmowanie prac badawczych, udział w konferencjach naukowych i publikowanie artykułów naukowych.

Słabe strony to - uchybienia w programie kształcenia:

- niewłaściwe treści kształcenia lub niedoszacowany wymiar godzinowy w kilku modułach, takich jak: Farmakologia, Choroby wewnętrzne, Intensywna terapia, Medycyna Sądowa;
- niepełny lub niewłaściwy sposób weryfikacji efektów kształcenia w zakresie Farmakologii, Medycznych czynności zawodowych i Medycyny ratunkowej;
- brak zróżnicowanych sylabusów dla praktyk zawodowych, co w konsekwencji uniemożliwia rzetelną weryfikację uzyskanych efektów kształcenia w formie praktycznej;
- ograniczony wybór przedmiotów w module A i B, zgodnych z zainteresowaniami studentów;
- nie zawsze wiarygodne oceny z prac dyplomowych lub /i etapowych;
- brak właściwej formy sprawdzenia umiejętności i kompetencji społecznych w procesie dyplomowania.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

1. Bezwzględne przestrzeganie realizowania wszystkich godzin zajęć przewidzianych programem studiów oraz liczebności grup studenckich na zajęciach praktycznych.
2. Przedmioty ukierunkowane na przyswojenie przez studenta umiejętności praktycznych powinny kończyć się zaliczeniem/egzaminem praktycznym, a nie testem.
3. Konieczne jest opracowanie regulaminu egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego i włączenie go do procesu dyplomowania na ocenianym kierunku
4. Skorygowanie planu studiów zgodnie z zasadą sekwencyjności.
5. Uporządkowanie treści przedmiotowych w sylabusach pod kątem realizacji i weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia i kompetencji zawodowych absolwenta kierunku o profilu praktycznym.
6. Wprowadzenie egzaminu z przedmiotu Farmakologia lub połączenie w jednym module treści programowych Farmakologii i Toksykologii.
7. W zakresie praktyk zawodowych:
 - utworzenia formalnych zasad weryfikacji miejsc praktyk studenckich oraz opiekunów praktyk;
 - utworzenie odrębnych sylabusów dla każdego rodzaju praktyk zawodowych, z uwzględnieniem kierunkowych efektów kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spójnych z programem studiów oraz uwzględnienie w metodach weryfikacji formy praktycznej;
 - wskazane jest zmniejszenie liczby godzin praktyk zawodowych w PSP;
 - uzupełnienie Karty Sprawozdania z praktyk o wykaz konkretnych umiejętności dla danej praktyki oraz stopnia ich osiągnięcia a także o przypisanie umiejętności do efektów kształcenia;
 - umożliwienie oceny praktyk studenckich przez studentów.
8. Zwiększenie liczby godzin zajęć z języka nowożytnego, sprofilowanego zawodowo w bezpośrednim kontakcie z lektorem

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia.

3.2. Publiczny dostęp do informacji.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Działania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały sformułowane w Wewnętrznym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia, którego aktualne zasady określa Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie Nr 3 z dn. 28.09.2017 r. Prowadzona dokumentacja wymaga ujednolicenia nazwy systemu, bowiem w opisie celów, założeń, struktury, procedur oraz wewnętrznej oceny system określany jest mianem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Zadania Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie realizuje Komisja Programowa i Jakości Kształcenia, której pracami kieruje Rektor Uczelni. Komisję Programową i Jakości Kształcenia stanowią dwie Rady Ekspertów, którymi są Rada Ekspertów w zakresie nauk społecznych oraz Rada Ekspertów w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. W obradach Rad działających w ramach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia bierze udział interesariusz zewnętrzny- Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala w Lublinie, natomiast nie uczestniczy w nich przedstawiciel studentów.

Niewłączenie przedstawicieli studentów do prac Komisji Programowej i Jakości Kształcenia stanowi formalne naruszenie zapisu określonego w pkt. 1.9 procedury P-02 Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, który jednoznacznie stanowi, iż studenci są włączani w opracowywanie koncepcji kształcenia i programu kształcenia poprzez uczestniczenie w spotkaniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia. W toku wizytacji ustalono, że reprezentacja studentów nie jest również zapraszana na posiedzenia w/w organu.

Zasady tworzenia programu kształcenia, projektowania efektów kształcenia oraz ich doskonalenia zawiera w Wewnętrznym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia procedura P-02- Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia. Zawiera ona opis postępowania w procesie tworzenia i modyfikowania programu kształcenia, a także wskazuje na uwzględnienie wytycznych Senatu, Misji i Strategii Rozwoju Uczelni, potrzeb i oczekiwań rynku pracy, wyników badań i konsultacji z pracodawcami, sugestii studentów, wzorców krajowych i międzynarodowych oraz wniosków z analiz i badań jakości kształcenia na danym kierunku studiów. W pkt. 3 powyższej procedury uregulowano czynności podejmowane w ramach przeglądu i doskonalenia programu, a także wymieniono wykorzystywane źródła informacji, które stanowią: spostrzeżenia kadry podczas prowadzenia zajęć, wyniki badań i analiz jakości kształcenia, sugestie ekspertów, rekomendacje interesariuszy zewnętrznych (pracodawców i absolwentów), uwagi studentów, zmiany przepisów prawa oraz najnowsze osiągnięcia w danej dziedzinie.

Na kierunku *ratownictwo medyczne* przeprowadzana jest corocznie ocena programów kształcenia, którą zgodnie z zakresem kompetencji przeprowadza Komisja Programowa i Jakości Kształcenia. Przegląd programu obejmuje wszystkie przedmioty, w tym karty przedmiotów oraz dokumentację potwierdzającą etapowe i końcowe osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia (prace zaliczeniowe, egzaminacyjne i prace dyplomowe). Z

przedłożonego Raportu z 2018 roku z oceny programu kształcenia wizytowanego kierunku stwierdzono, że w przypadku przedmiotu Farmakologia oraz Podstawy zdrowia środowiskowego wskazana jest zmiana formy prowadzenia zajęć z wykładu na konwersatorium oraz aktualizacja sylabusu, z Socjologii należy zmienić metodę weryfikacji efektów kształcenia z pisemnego zaliczenia na ustne, a w przypadku Psychologii z ustnej na pisemną, Metodologię badań należy poszerzyć o elementy statystyki, w przypadku Edukacji zdrowotnej zidentyfikowano powtarzanie się treści omawianych w ramach przedmiotu Promocja zdrowia, z przedmiotów Komunikacja interpersonalna i autoprezentacja, Podstawy kinezylogii, Ekonomika i finansowanie w ochronie zdrowia należy przeprowadzić aktualizację sylabusów. Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż powyższe zalecenia zostały zrealizowane, a w efekcie dotychczasowych przeglądów dokonano aktualizacji wszystkich sylabusów oraz opracowano szczegółowe kryteria oceny dla każdego przedmiotowego efektu kształcenia. Ponadto na podstawie przeglądu sylabusów dokonano aktualizacji zalecanej literatury oraz zwiększono liczbę godzin konsultacji.

ZO PKA dostrzega brak skuteczności przeglądów programowych dokonywanych w ramach *Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia*, skoro podejmowane działania nie wychwyciły i nie doprowadziły do usunięcia uchybień zidentyfikowanych w toku bieżącej oceny w obszarze formułowania, osiągania i przypisania niektórym modułom efektów kształcenia (np. Anatomia), w tym także praktykom zawodowym, stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia (np. z przedmiotu Farmakologia), czy też sposobu prowadzenia kart przedmiotów. ZO PKA stwierdził powtarzanie się treści kształcenia w sylabusach, ponadto literaturę niektórych przedmiotów uznał za zbyt obszerną bądź nieaktualną np. z Farmakologii. Zastrzeżenia ZO PKA wzbudziła także poprawność obsady zajęć dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku w przypadku których zastrzeżenia sformułowano względem aż jedenastu przedmiotów. Podczas wizytacji ZO PKA zaobserwował zbyt liczne grupy studentów uczestniczące zajęciach klinicznych, a także przeprowadzanie wyłącznie zapowiadzianych hospitacji zajęć, które nie spełniają swojej projakościowej roli. Jako rażące zaniedbanie ZO PKA uznał praktykę skracania zajęć zaobserwowaną podczas wizytacji, co więcej w opinii Zespołu brak realizacji godzin i programu powoduje w konsekwencji, że studenci kierunku *ratownictwo medyczne* nie osiągają w pełni założonych efektów kształcenia. ZO PKA zakwestionował także wspólny sylabus dla wszystkich rodzajów praktyk zawodowych, w którym określono kierunkowe efekty kształcenia tylko z zakresu wiedzy.

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia wskazuje na wykorzystywanie w procesie doskonalenia programów kształcenia wniosków z oceny realizacji efektów kształcenia. System weryfikacji efektów kształcenia określony został w Zarządzeniu Dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Nauk Medycznych nr 1/2017 z dn. 27.01.2017 r. Istotne oddziaływanie na pomiar realizacji efektów kształcenia mają opinie studentów formułowane w ankietach, wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych, a także opinie kierownika praktyk na temat uzyskiwania efektów kształcenia założonych do realizacji w ramach praktyk zawodowych. Ponadto źródłem informacji są nauczyciele akademicy odpowiedzialni za moduł lub przedmiot, którzy określają szczegółowe kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, formułują uwagi i rekomendacje dotyczące jakości kształcenia, w tym odnoszące się do programu studiów, efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji, co następnie przekłada się na wypracowanie propozycji modyfikacji programów, które w dalszym etapie

postępowania poddawane są szerokim konsultacjom. Dotychczas przeprowadzone oceny przyczyniły się do zidentyfikowania trudnych do zaliczenia przedmiotów (Farmakologia, Medycyna ratunkowa, Choroby wewnętrzne, Medycyna katastrof, Medyczne czynności ratunkowe), wypracowania sposobu dokumentowania osiąganych przez studentów efektów kształcenia, sprawdzenia poprawności stosowanych przez prowadzących metod weryfikacji efektów kształcenia, jak również uaktualniania kart przedmiotów. W ramach rekomendacji zadeklarowano dalsze monitorowanie struktury ocen uzyskiwanych przez studentów, natomiast działaniem doskonalącym była rozmowa wyjaśniająca z prowadzącymi zajęcia.

W wyniku oglądu przez ZO PKA dokumentacji potwierdzającej etapowe osiąganie efektów kształcenia w niektórych przypadkach stwierdzono brak wystawionych ocen przez prowadzącego oraz zastrzeżenia do sposobu weryfikacji efektów kształcenia, gdyż zadane pytania nie miały powiązania z efektami kształcenia, które studenci powinni osiągnąć w ramach danego przedmiotu. Ponadto w toku wizytacji ZO PKA zakwestionował sylabus do praktyk zawodowych (jeden dla wszystkich praktyk) oraz zbyt dużą liczbę godzin praktyk odbywających się w straży pożarnej (100 godz.).

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia obejmuje swym zakresem proces dyplomowania, co uregulowano w Zarządzeniu Dziekana Nr 5/2016 z dn. 10.10.2016 r. w sprawie przeprowadzania egzaminów dyplomowych w WSNS Lublinie. Powyższy dokument porządkuje sposób organizacji zapisów na seminarium dyplomowe, określa wymogi stawiane pracom dyplomowym, ponadto zawiera warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego, przebieg realizacji egzaminu dyplomowego, ustalenie wyników egzaminu dyplomowania oraz wyników studiów i oceny na dyplomie. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie wdrożyła także kompleksową weryfikację prac dyplomowych w systemie antyplagiatowym oraz wypracowała jednolity wzór oceny pracy dyplomowej przez Opiekuna i Recenzenta. Wysokiej jakości procesu dyplomowania służy stosowana zasada odpowiedniego doboru opiekunów prac i recenzentów, a szczególnie recenzentów, którzy wybierani są z grona specjalistów w danej dziedzinie, zatrudnionych w Uczelni lub poza nią, ale posiadający co najmniej stopień naukowy doktora, z zastrzeżeniem, że jeżeli opiekunem pracy jest doktor to recenzentem może być wyłącznie pracownik samodzielny posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy profesora.

Dodatkowym mechanizmem Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia podnoszącym jakość procesu dyplomowania jest procedura P-12 -Weryfikacja jakości prac dyplomowych, w ramach której raz w roku Zespół Wydziałowy powołany przez Dziekana dokonuje oceny 30% losowo wybranych prac dyplomowych z kierunku, z zastrzeżeniem, że muszą dotyczyć wszystkich opiekunów prac. Prace oceniane są pod kątem spełnienia wymogów określonych w zasadach dyplomowania oraz kryteriów uwzględnionych w Arkuszu weryfikacji jakości prac dyplomowych. Rekomendacje z przeprowadzonej analizy przekazywane są Komisji Programowej i Jakości Kształcenia, zamieszczane w protokole z weryfikacji jakości prac dyplomowych oraz omawiane przez Władze Wydziału z opiekunami prac i recenzentami.

Podczas wizytacji przedłożono do wglądu ZO PKA protokół z weryfikacji jakości prac dyplomowych z dn. 27.02.2018 r., z którego wynika, iż ocenie poddano 7 prac z kierunku *ratownictwo medyczne*, a w ramach wniosków i rekomendacji stwierdzono, że nieliczne zastrzeżenia wzbudził sposób ujęcia problemu, część teoretycznych prac posiada charakter

poglądowy, nieliczne są prace badawcze, prace spełniają postawione wymagania i standardy, choć ich poziom jest zróżnicowany. Wśród zaleceń wymieniono: zwrócenie większej dbałości przy formułowaniu celu pracy i przedmiotu badań, opracowywanie wyników w sposób logiczny i wyczerpujący, zwrócenie większej dbałości o dobór bibliografii pod kątem jej aktualności. Ponadto w przypadku interesujących prac badawczych podkreślono możliwość publikacji ich wyników w uczelnianym czasopiśmie w formie artykułu naukowego. Powyższe rekomendacje i spostrzeżenia omówiono na spotkaniu pracowników Wydziału.

Podczas wizytacji ZO PKA dokonał oceny losowo wybranych prac dyplomowych, w wyniku której uznał za niezbędny egzamin praktyczny oraz sformułował uwagi w odniesieniu do struktury prac oraz wystawionych ocen przez opiekuna pracy i recenzenta.

Wydział Nauk Społecznych i Nauk Medycznych dokonuje modyfikacji programów kształcenia w oparciu o opinie studentów pozyskane w ramach badań ankietowych. Ankietyzacja prowadzona jest w ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zgodnie z procedurą P-09 – Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów.

Ankietyzacja przeprowadzana jest raz w roku z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza ankiety. Za przeprowadzenie badań ankietowych odpowiada Dział Toku Studiów, który opracowuje zbiorcze wyniki. Zgodnie z założeniem ankietyzacji trzech najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich na danym kierunku otrzymuje statuetkę.

Dotychczas przeprowadzana ocena kadry realizującej zajęcia na wizytowanym kierunku wypadła na ogół pozytywnie, choć zdarzały się przypadki dokonywania zmian w obsadzie zajęć dydaktycznych w oparciu o negatywne wyniki ankiety; rozwiązaniem systemowym stały się także rozmowy dyscyplinujące. Uzyskane oceny sygnalizowały również potrzebę wspierania nauczycieli akademickich w podnoszeniu kompetencji dydaktycznych, co odbywa się w ramach prowadzonej polityki kadrowej.

Poza ankietyzacją studenci jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiadania się na temat realizacji programu kształcenia i innych aspektów funkcjonowania Uczelni w ramach bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami Wydziału, a także pracownikami administracji. Reprezentacyjną rolę pełni Samorząd Studencki i przedstawiciele studentów działający w Radzie Wydziału, choć w toku wizytacji nie przedłożono ZO PKA dokumentacji potwierdzającej opiniowanie programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku przez Samorząd Studencki. Jak wspomniano w powyższej części Raportu studenci nie posiadają reprezentacji w Komisji Programowej i Jakości Kształcenia, która zajmuje się przeglądem i doskonaleniem programów kształcenia.

Interesariusze wewnętrzni, którymi są też nauczyciele akademicy, mają możliwość zgłaszania uwag dotyczących procesu kształcenia, w tym programu kształcenia, gdyż są odpowiedzialni za sylabusy poszczególnych przedmiotów; ponadto swobodę wypowiedzi mają w ramach spotkań organizowanych na poziomie Wydziału oraz w ramach prac działającej na Wydziale Komisji Programowej i Jakości Kształcenia. Przykładową zmianą formy weryfikacji efektów kształcenia, wprowadzoną z inicjatywy prowadzącego jest przedmiot Psychologia.

W zakresie projektowania i doskonalenia programów nauczania Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie, w tym Wydział Nauk Społecznych i Nauk Medycznych, prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z rynkiem pracy. Jak wspomniano powyżej interesariusz zewnętrzny został włączony do prac Komisji Programowej i Jakości

Kształcenia, co potwierdza realizację punktu 1.5.5 Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, który stanowi, iż włączenie interesariuszy zewnętrznych w tworzenie i doskonalenie programów studiów oraz w określenie i ocenę efektów kształcenia odbywa się poprzez udział ich przedstawicieli w pracach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia.

ZO PKA zwraca uwagę, iż w powyższym punkcie wymienia się powołanie Rady Biznesu, która formalnie nie została utworzona, a stanowiłoby ważne gremium zrzeszające interesariuszy zewnętrznych. Ponadto zinstytucjonalizowanie współpracy odgrywa istotne znaczenie dla praktycznego profilu kształcenia, który prowadzony jest na wizytowanym kierunku.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, iż prowadzona jest współpraca z Uczelnią i Wydziałem Nauk Społecznych i Nauk Medycznych. Z inicjatywy interesariuszy zewnętrznych wprowadzono hipotermię i hiperbarię, jako nowe metody leczenia udarów i zatrucia tlenkiem węgla..

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż bezpośrednim przełożeniem prowadzonej współpracy na realizowany proces kształcenia, a jednocześnie odpowiedzią na zapotrzebowanie potencjalnych pracodawców na dobrze wykształconych ratowników medycznych jest ukształtowanie sylwetki absolwenta ocenianego kierunku, a w szczególności wyposażenie go w pożądane przez przyszłych pracodawców kompetencje, takie jak: określanie rodzajów i stopnia zagrożeń cywilizacyjno-środowiskowych w ujęciu globalnym, krajowym i lokalnym, stopnia występującego zagrożenia dla życia lub zdrowia w przypadku awarii, katastrofy lub wypadku, współuczestniczenie w organizacji ewakuacji ludzi z zagrożonego rejonu; wykonywanie medycznych czynności ratunkowych w miejscu i w warunkach katastrof, wypadków; pełnienie ratowniczego nadzoru medycznego nad poszkodowanymi i chorymi w miejscu zdarzenia i w czasie transportu; komunikowanie się z chorym i poszkodowanym.

Dostosowanie programów kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku do potrzeb rynku pracy odbywa się poprzez stałe kontakty Wydziału Nauk Społecznych i Nauk Medycznych z absolwentami, jak również prowadzenie za pośrednictwem Centrum Doradztwa Zawodowego- Biura Karier monitoringu losów zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie. Ponadto Uczelnia na bieżąco śledzi zawartość ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA), prowadzonego przez MNiSW. Aktualnie system ten zawiera jeden raport pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”, opracowane dla kierunku *ratownictwo medyczne*, z którego wynika, że 24 absolwentów niestacjonarnych studiów I stopnia, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów w 2016 roku zostało objętych badaniem przeprowadzonym w oparciu o dane z ZUS.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż pozyskane dane są zadowalające, jednakże nie są w pełni przydatne do doskonalenia programów kształcenia. W oparciu o informacje zwrotne otrzymywane od absolwentów prowadzona jest działalność Centrum Doradztwa Zawodowego Biura Karier, która ułatwia absolwentom i studentom wejście oraz adaptację na rynku pracy. Ponadto w programie kształcenia ocenianego kierunku w ramach modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służącym zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych uwzględniono przedmioty takie jak: Komunikacja interpersonalna i autoprezentacja, Podstawy małej przedsiębiorczości które umożliwiają zdobycie kompetencji ułatwiających wejście na

rynek pracy. Istotne znaczenie odgrywa także wprowadzenie obowiązkowego przedmiotu: Studencki *savoir-vivre*.

Samorząd Studencki, jak i sami studenci, nie uczestniczą w procesie tworzenia, weryfikacji kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia, ponieważ nie są włączani w pracę w Komisji ds. Jakości i Kształcenia. Plany studiów, modyfikacje programu kształcenia nie są opiniowane przez Samorząd studencki. Na spotkaniu z ZO PKA studenci stwierdzili, że wypełniają ankiety dotyczące oceny programu kształcenia i jakości kształcenia, oceniają pracę nauczycieli akademickich, ale nie posiadają wiedzy na temat wyników i skutków wynikających z ich wypełnienia. Jedyną informacją o wyłonieniu najlepiej ocenionego wykładowcy jest statuetka wręczana na rozpoczęciu roku akademickiego przez Rektora wyróżnionym pracownikom. Studenci zgłosili potrzebę zwiększenia liczby godzin na zajęcia praktyczne z przedmiotu medyczne czynności ratunkowe i lektoratu z języka nowożytnego kierunkowego/zawodowego w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim.

3.2. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie, w tym Wydział Nauk Społecznych i Nauk Medycznych podejmują działania służące sprawdzeniu wykorzystywanych źródeł do upowszechniania informacji poszczególnym grupom interesariuszy. Działania w powyższym zakresie realizowane są zgodnie z założeniami *Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia*.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż na ogół zapewniany jest wszystkim grupom interesariuszy, a w szczególności kandydatom na studia, studentom i pracownikom Uczelni, jak również potencjalnym pracodawcom, stały dostęp do aktualnych informacji o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia. W ramach działań systemowych sprawdzono wszystkie źródła informacji, które Uczelnia wykorzystuje do udostępniania danych, a w szczególności strona internetowa oraz elektroniczny system wspomagający obsługę toku studiów (wirtualny dziekanat-program autorski). Ponadto dostęp do informacji zapewniany jest studentom poprzez bezpośredni kontakt z nauczycielami akademickimi, władzami Wydziału i pracownikami administracji w ramach tradycyjnej obsługi Dziekanatu.

Z dotychczasowych przeglądów zasobów informacyjnych wynika, iż prowadzona strona internetowa podlega regularnej aktualizacji i zawiera najważniejsze informacje związane z procesem dydaktycznym. Publikowane informacje są dostosowywane do potrzeb kandydatów, studentów i pracowników, ponadto możliwość ich śledzenia mają wszyscy zainteresowani, w tym potencjalni pracodawcy.

W odpowiednich zakładkach strony internetowej zamieszczane są informacje z Centrum Doradztwa Zawodowego Biura Karier, Samorządu Studenckiego, Kół i organizacji studenckich. Wsparciem informacyjnym jest elektroniczny system wykorzystywany do obsługi studiów, który stanowi cenne źródło informacji na temat uzyskiwanych wyników, umożliwia dostęp do informacji pracownikom administracyjnym Uczelni, prowadzącym zajęcia dydaktyczne, jak i studentom.

Poza danymi udostępnianymi w formie elektronicznej wszelkie informacje na temat programu kształcenia i planu studiów są dostępne dla studentów w Dziekanacie Wydziału Nauk Społecznych i Nauk Medycznych oraz na tablicach ogłoszeń. W kwestii efektów i treści kształcenia, form i metod kształcenia oraz kryteriów weryfikacji efektów, literatury, a także

innych wymagań, jakie należy spełnić, aby uzyskać zaliczenie z danego przedmiotu studenci są informowani przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć.

W wyniku oglądu przez ZO PKA zawartości strony internetowej prowadzonej przez Uczelnię stwierdzić należy, że właściwie udostępniane są informacje na temat misji Uczelni. Na uwagę zdanem ZO PKA zasługują odpowiednie zakładki dedykowane pracownikom, kandydatom i studentom oraz podstrony zawierające informacje o Uczelni. Ponadto za pomocą w/w strony internetowej upowszechniane są dane o kierunku *ratownictwo medyczne*, sylwetka absolwenta, efekty kształcenia oraz zasady rekrutacji.

W zakresie mobilności informacje udostępniane są poszczególnym grupom interesariuszy, w tym studentom za pomocą strony internetowej Uczelni, w szczególności zakładki „Student”, na której widnieją także dane związane z systemem wsparcia studentów w procesie kształcenia, m.in. Moduł STUDENT, poczta, plan zajęć, Biblioteka, opłaty za studia, praktyki studenckie, egzamin dyplomowy, stypendia i kredyty, Samorząd Studencki, Akademicki Związek Sportowy WSNS, Koło Naukowe Studentów WSNS, Erasmus. Wewnętrzne akty prawne zamieszczane są w BIP Uczelni, w którym aktualnie widnieją: Statut, Regulamin studiów oraz Regulamin opłat. Dokumentacja regulująca system wsparcia studentów zawiera informacje ogólne o stypendiach, wskazówki do wniosku o stypendia socjalne, Regulamin stypendialny wraz z załącznikami, druki wniosków, stypendia dla osób niepełnosprawnych.

Z uzyskanych podczas wizytacji informacji wynika, iż działania projakościowe podejmowane w ramach *Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia* obejmują swym zakresem zasoby informacyjne. Zawartość strony internetowej Uczelni jest na bieżąco śledzona i aktualizowana. W zależności od potrzeb różnych grup interesariuszy strona jest poszerzana o nowe informacje, bądź zakładki, wprowadzane są także nowe rozwiązania informatyczne wspomagające proces kształcenia.

W ocenie ZO PKA Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów, jednakże na stronie internetowej Uczelni nie zidentyfikowano zakładki poświęconej jakości kształcenia oraz prowadzonej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia zawiera zasady projektowania, zatwierdzania, doskonalenia, a także monitorowania programów kształcenia.

Mocną stroną działającego w Wyższej Szkole Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie *Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia* jest objęcie jego nadzorem programów nauczania, a w szczególności programu realizowanego na kierunku *ratownictwo medyczne*, który podlega stałemu monitorowaniu oraz okresowym przeglądom, dokonywanym z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym przedstawicieli rynku pracy.

Stałe monitorowanie oraz systematyczne przeglądy prowadzą do doskonalenia programu na ocenianym kierunku, jednakże ZO PKA dostrzega brak ich skuteczności, skoro nie doprowadziły do zidentyfikowania i usunięcia uchybień dostrzeżonych w toku bieżącej

oceny, które dotyczą osiągania efektów kształcenia, a w szczególności obsady zajęć dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku.

Istotne znaczenie dla poprawy jakości kształcenia mają wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia, kontakty z otoczeniem, a także współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, które wspomagają i zapewniają dostosowanie programów kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Ponadto doskonaleniu jakości kształcenia służy procedura wybiórczego przeglądu prac dyplomowych.

Za mocną stroną systemu zapewnienia jakości kształcenia należy uznać jego czuwanie nad zapewnieniem dostępu do informacji jak największej grupie interesariuszy. Uczelnia, w tym Wydział Nauk Społecznych i Nauk Medycznych, zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów, jednakże zakres udostępnianych danych należy uzupełnić o *Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia*, a w szczególności wyniki monitorowania i oceny jakości kształcenia, a także z punktu widzenia potencjalnych pracodawców o efekty współpracy z otoczeniem społeczno- gospodarczym.

Uczelnia wykorzystuje wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, co czynione jest zgodnie z potrzebami poszczególnych grup odbiorców.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Włączenie przedstawiciela studentów do prac Komisji Programowej i Jakości Kształcenia.
2. Przeprowadzenie efektywnego przeglądu programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku w celu wyeliminowania uchybień w obszarach wymagających poprawy, wśród których wskazano: opis efektów kształcenia, karty przedmiotów/modułów ze szczególnym uwzględnieniem praktyk zawodowych, metody weryfikacji efektów kształcenia, obsadę zajęć dydaktycznych.
3. Opiniowanie planów i programów studiów przez Samorząd Studencki.
4. Przekazywanie studentom informacji nt. wyników procesu ankietyzacji.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 1.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry.
- 1.2. Obsada zajęć dydaktycznych.
- 1.3. Rozwój i doskonalenie kadry.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1. Zajęcia na studiach I stopnia na kierunku *ratownictwo medyczne* prowadzą ogółem 33 osoby, w tym 5 samodzielnych nauczycieli akademickich (3 profesorów i 2 doktorów habilitowanych), 16 doktorów i 12 osób z wykształceniem magisterskim. Uczelnia stanowi

podstawowe miejsce pracy dla 10 doktorów i 2 osób z wykształceniem magisterskim lub równorzędnym. Nauczyciele akademicki legitymują się odpowiednimi kwalifikacjami dydaktycznymi wynikającymi z posiadanego wykształcenia, dorobku naukowego bądź wieloletniego doświadczenia zawodowego w prowadzeniu zajęć dydaktycznych o takiej samej tematyce w innych szkołach wyższych. Znaczny odsetek pracowników posiada dodatkowe uprawnienia pedagogiczne do prowadzenia zajęć dydaktycznych ze studentami, a także posiada zaświadczenia o ukończeniu studiów podyplomowych, które są zbieżne z realizowaną tematyką zajęć na kierunku ratownictwo medyczne WSNS w Lublinie. Ponadto, wielu pracowników charakteryzuje się bogatym doświadczeniem zawodowym, zdobytym poza Uczelnią, np. w innych uczelniach publicznych i niepublicznych, w Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych, Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych, szpitalach specjalistycznych o różnym stopniu referencyjności (zarówno w administrowaniu tymi placówkami, jak i w wykonywaniu praktycznych obowiązków zawodowych), etc. Reasumując, liczba i stabilność zatrudnienia, struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe), dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich, a także innych osób prowadzących zajęcia (osoby zatrudnione na podstawie umowy-zlecenia) są na tyle kompleksowe i różnorodne w powiązaniu z zakładanymi efektami kształcenia oraz odpowiadającymi im treściami programowymi, że zapewniają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4.2. Biorąc pod uwagę analizę obsady zajęć dydaktycznych na kierunku *ratownictwo medyczne*, ZO PKA stwierdził nieprawidłową obsadę zajęć dydaktycznych w 11 przypadkach (Załącznik nr 4), co sprawia, że studenci nie są w stanie w pełni osiągnąć założonych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia z zakresu wymienionych przedmiotów. Przeprowadzona analiza przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne wykazała, że kwalifikacje zawodowe, zakres i doświadczenie zawodowe, staż pracy w zawodzie nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w ramach modułów zajęć, a także zajęć praktycznych nie zawsze są zgodne z efektami kształcenia oraz treściami tych modułów zajęć, np. biolog prowadzi zajęcia z patofizjologii, socjolog prowadzi zajęcia z logiki, lekarz ze specjalizacją z chorób wewnętrznych, diabetologii i balneologii prowadzi zajęcia z medycyny katastrof, intensywnej terapii i medycyny sądowej, pielęgniarka (doktor socjologii) prowadzi zajęcia z demografii, procesów ludnościowych oraz polityki społecznej i zdrowotnej, psycholog prowadzi zajęcia z psychiatrii, pielęgniarka i ratownik medyczny prowadzi zajęcia z medycyny ratunkowej.

Zgodnie §36 Regulaminu studiów WSNS w Lublinie promotorami prac licencjackich mogą być nauczyciele akademicki co najmniej ze stopniem naukowym doktora, co ZO PKA ocenia pozytywnie. ZO PKA uważa jednak, że osoby posiadające stopień naukowy w zakresie innych nauk, niż nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz osoby mające stopień naukowy w zakresie tych nauk, ale nieposiadające dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego z zakresu medycyny ratunkowej nie mają wystarczającego przygotowania do prowadzenia seminarium dyplomowego na ocenianym kierunku studiów.

4.3. Kryteria doboru i oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia są: kompleksowe i wieloaspektowe, uwzględniają osiągnięcia dydaktyczne, a także dotychczasowe osiągnięcia naukowe i organizacyjne.

Jednym z elementów przyjętej polityki kadrowej Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie jest proces oceny kadry naukowo-dydaktycznej, dokonywanej na podstawie: oceny okresowej, hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyników opiniowania zajęć i kadry dydaktycznej przez studentów w procesie ankietyzacji. W ocenie uwzględnia się obszar naukowo-badawczy, zawodowy zdobyty poza Uczelnią, dydaktyczno-wychowawczy oraz organizacyjny. Ocena dotyczy okresu ostatnich 4 lat i jest dokonywana w 2- lub 4-letnim cyklu oceny.

W ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia zostały sformułowane następujące procedury regulujące zasady polityki kadrowej:

- PROCEDURA P-02 – Tworzenie i doskonalenia programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych;
- PROCEDURA P-04 – Rozwój naukowy pracowników akademickich, udział w szkoleniach wewnętrznych oraz dokumentacja dotycząca rozwoju naukowego;
- PROCEDURA P-05 – Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych;
- PROCEDURA P-08 - Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych;
- PROCEDURA P-09 – Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów (tzw. ankietyzacja);
- PROCEDURA P-15 – Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich.

Ostatnia ocena okresowa kadry miała miejsce w 2018 roku i objęto nią 21 nauczycieli akademickich. Wszystkie oceniane osoby uzyskały ocenę pozytywną z rekomendacją dalszego zatrudnienia w Uczelni. Analiza dokumentacji dotyczącej przeprowadzonej oceny okresowej kadry za lata 2014-2018 wykazała szereg nieprawidłowości, np.: * osiągnięcia spoza ocenianego przedziału czasowego, np. publikacje z 2005 i 2008 roku, monografie naukowe z lat 2001-2011, konferencje z 2007 roku, prace badawcze z lat 2006-2008, kursy z lat 2002-2007; * afiliacja nie dotyczy ocenianej Uczelni (Uniwersytet Medyczny w Lublinie); * tylko osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze (ocena pozytywna).

Wyniki oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane jako podstawa doskonalenia kadry oraz polityki kadrowej.

Hospitacje zajęć dydaktycznych są przeprowadzane wśród wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne (zarówno etatowych, jak i pozaetatowych). Dziekan, planując hospitacje zajęć na dany semestr lub na dany rok akademicki, może wykorzystać „Plan hospitacji zajęć dydaktycznych”. Zgodnie z procedurą P-08 hospitacje zajęć dydaktycznych są niezapowiedziane – są realizowane zgodnie z planem hospitacji przedstawianym pracownikom Wydziału przez Dziekana na początku semestru, ale nauczyciel akademicki nie jest uprzedzany co do tego, na których dokładnie zajęciach będą one realizowane. W praktyce jednak hospitacje są zapowiadane pracownikowi z uwzględnieniem szczegółowego terminu; zostało to potwierdzone zarówno przez kadrę prowadzącą proces dydaktyczny, jak też Dziekan Wydziału, co nie jest zgodne z uchwaloną procedurą. W roku akademickim 2017/2018

Dziekan Wydziału zrealizowała 6 hospitacji zajęć dydaktycznych, a w roku akademickim 2018/2019 – zaplanowanych zostało 7 hospitacji, z czego dotychczas przeprowadzono 6. Wszystkie hospitacje zakończyły się oceną pozytywną, w analizowanym okresie nie przeprowadzono też żadnej hospitacji interwencyjnej.

W Uczelni obowiązuje Uchwała Senatu nr 06/17 z dnia 28 września 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedury antymobbingowej oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji i nierównemu traktowaniu w zatrudnieniu w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie.

Zagadnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich reguluje §35 Statutu Uczelni, wprowadzonego Uchwałą nr 14/2013/NZW Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników „Wschodni Ośrodek Kształcenia” Sp. z o.o. w Lublinie z dn. 27.09.2013 r. W tym celu na Uczelni funkcjonuje Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników, powołana Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie nr 4/17 z dnia 28 września 2017 r. Zakres działania Komisji określa Procedura P-05 Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Dodatkowo w Uczelni działa Rzecznik Dyscyplinarny dla Nauczycieli Akademickich powołany Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie nr 07/17 z dnia 28 września 2017 r.

Kadra akademicka jest oceniana przez studentów przy użyciu papierowych kwestionariuszy ankiety, które są dystrybuowane przez Władze Uczelni i wypełniane przez studentów po ostatnich zajęciach w danym semestrze, natomiast grupy studenckie nie są oceniane przez osoby prowadzące zajęcia.

Reasumując, realizowana polityka kadrowa wpływa na: prawidłowy dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, zapewnienie ich trwałego rozwoju, kreowanie warunków pracy stymulujących i motywujących nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia. Uczelnia w związku z kształceniem na profilu praktycznym bierze pod uwagę także ten aspekt w polityce kadrowej, formułując strategiczny cel zatrudniania osób posiadających doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Wspiera pracowników w zakresie prowadzenia prac rozwojowych oraz podnoszenia kompetencji zawodowych. Jest to również jeden z aspektów branych pod uwagę podczas okresowej oceny pracownika. Przedstawiona dokumentacja oraz rozmowy ZO PKA z kadrami podczas wizytacji wskazują na stwarzanie dobrych warunków pracy, rozwoju zawodowego i osobistego oraz środowiskowej atmosfery. Przyjęte przez Uczelnię rozwiązania należy uznać za należyte, transparentne oraz przynoszące wymierne, pozytywne rezultaty. Ważne są czynniki relacji bezpośrednich oraz atmosfera pracy, które w opinii nauczycieli akademickich na Uczelni są korzystne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Liczba i dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami, a także realizowana w jednostce polityka kadrowa zapewniają realizację programu studiów na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów większości zakładanych efektów kształcenia. Jednostka, poza przypadkami, stanowiącymi uchybienia, wskazane w załączniku nr 4 do Raportu z wizytacji, a także opisanymi powyżej, zapewnia prawidłową obsadę zajęć dydaktycznych, uwzględniając zgodność dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz pozostałych osób prowadzących zajęcia z

dyscyplinami naukowymi, z którymi te zajęcia są powiązane, a także efektami kształcenia i treściami programowymi tych zajęć. Uczelnia dba o prawidłowy dobór kadry, kreuje warunki motywujące do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia kadry, zapewnia jej możliwości rozwoju, a także prowadzi ocenę jakości kadry, jak również wykorzystuje wyniki oceny, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, jako podstawę doskonalenia kadry oraz prowadzonej polityki kadrowej, co podczas spotkania z ZO PKA potwierdzili zarówno nauczyciele akademicki, jak również studenci ocenianego kierunku. Prowadzona polityka kadrowa wymaga jednak weryfikacji i przestrzegania formalnych kryteriów i procedur, obowiązujących w Uczelni.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Dokonanie korekty obsady zajęć dydaktycznych w celu osiągnięcia wszystkich założonych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia.
2. Weryfikacja kryteriów okresowej oceny kadry naukowo-dydaktycznej pod kątem realnych osiągnięć pracowników w okresie objętym oceną.
3. Wdrożenie oceny grup studenckich przez nauczycieli akademickich.
4. Przestrzeganie formalnie przyjętej procedury hospitacji zajęć dydaktycznych pod względem nieinformowania pracowników o konkretnym terminie hospitacji.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Współpraca jednostki prowadzącej oceniany kierunek z otoczeniem społeczno-gospodarczym i pracodawcami jest wielopoziomowa. Kontakty z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się zarówno na poziomie tworzenia i weryfikacji programu, jak też realizacji kształcenia praktycznego.

Wg informacji od przedstawicieli pracodawców obecnych na spotkaniu z ZO PKA, współpraca Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter nieformalny. W czasie wizytacji przedstawiono tylko jeden dokument z dn. 18.12.2018 potwierdzający udział pracodawców w opiniowaniu koncepcji kształcenia oraz proponowanych zmian w kierunkowych efektach kształcenia. W otrzymanej przed wizytacją dokumentacji napisano, że na Uczelni działa Rada Biznesu, jednak podczas wizytacji nie dostarczono żadnego dokumentu, który potwierdziłby powołanie tego organu i przedstawił jego skład. Pracodawcy również nie potwierdzili uczestnictwa w Radzie.

Pracodawcy w tzw. grupach roboczych spotykają się 1-2 razy w roku z Władzami Wydziału, podczas których opiniują program, oceniają przebieg bieżącego kształcenia oraz mają możliwość zgłaszania propozycji zmian w programie. Na wniosek pracodawców i zapotrzebowania rynku pracy, wprowadzono od roku 2018 zajęcia z tlenoterapii hiperbarycznej w Ośrodku Hiperbarii w Łącznej, włączono do zajęć temat hipotermii i jej leczenia oraz poszerzono tematykę leczenia udarów, a od roku akademickiego 2016/2017 studenci mają możliwość realizacji ćwiczeń praktycznych z Kwalifikowanej pierwszej pomocy, Medycyny ratunkowej oraz Medycznych czynności ratunkowych w Ośrodku Szkoleniowym

Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Lublinie pod okiem kadry praktyków – ratowników i lekarzy. Umowa Uczelni z Ośrodkiem Szkoleniowym WPR została zawarta w 2016 roku na okres 3 lat.

W kontekście realizacji kształcenia praktycznego Uczelnia podpisuje z pracodawcami dwa rodzaje dokumentów. Pierwszy o nazwie „Umowa o współpracy w zakresie prowadzenia zajęć praktycznych/klinicznych/ oraz praktyk zawodowych” i drugi indywidualny dla każdego studenta „Umowa o organizację obowiązkowych praktyk zawodowych studentów”.

Przedstawione w czasie wizytacji umowy na „prowadzenie zajęć praktycznych / klinicznych/ oraz praktyk zawodowych” dla kierunku *ratownictwo medyczne* zawarto z jednostkami opieki medycznej w Lublinie, m.in. - Szpitalem Klinikum nr 1, Szpitalem Klinikum nr 4, Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym, Wojewódzkim Pogotowiem Ratunkowym, Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej, Szpitalem Neuropsychiatrycznym oraz Samodzielnym Szpitalem Wojewódzkim. W umowach wyszczególniono oddziały, w których zajęcia mają się odbywać, ale nie podano liczby osób, które placówka jest w stanie przyjąć. Umowy o „obowiązkowe praktyki zawodowe” są zawierane ze szpitalami, stacjami Pogotowia Ratunkowego oraz jednostkami straży pożarnej. Są to umowy indywidualne dotyczące konkretnego rodzaju praktyki w określonym czasie dla danego studenta.

Podczas wizytacji na spotkaniu ZO PKA z pracodawcami obecnych było 5 przedstawicieli. Reprezentowali oni następujące placówki Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Lublinie, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 w Lublinie, Szpital Powiatowy w Lublinie, Ośrodek Hiperbarii SPZOZ w Łącznej i Sanatorium Uzdrowiskowe „Ciche Wąwozy” w Nałęczowie. Wszyscy obecni są jednocześnie nauczycielami akademickimi zatrudnionymi w Uczelni. Z racji podwójnych funkcji są zaangażowani bezpośrednio w tworzenie i weryfikację programu oraz weryfikację osiągniętych efektów kształcenia, zarówno z zajęć praktycznych, jak i praktyk zawodowych. Pracodawcy nie uczestniczą w procesie dyplomowania.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca Władz ocenianego kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest zaznaczona zarówno na etapie tworzenia i weryfikacji programu, jak też organizacji kształcenia praktycznego. Pracodawcy uczestnicząc w zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych weryfikują osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym są formalne /umowy o praktyki, zatrudnianie pracodawców jako nauczycieli akademickich/, jak i nieformalne /tzw. grupy robocze/. Pracodawcy mimo, iż nie uczestniczą formalnie w pracy Komisji Programowej i Jakości Kształcenia biorą udział w weryfikacji programu jako tzw. grupy robocze, co pozwala na dostosowanie programu do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Pracodawcy nie uczestniczą w procesie dyplomowania, nie mają też formalnego narzędzia oceny przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Sformalizowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a przede wszystkim interesariuszami zewnętrznymi, poprzez włączenie przedstawicieli pracodawców również tych, którzy nie są nauczycielami akademickimi, w prace Komisji Programowej i Jakości Kształcenia.
2. Umożliwienie pracodawcom formalnego wyrażania opinii i oceny przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy, aby Władze ocenianego kierunku mogły wykorzystywać je w podnoszeniu jakości kształcenia.
3. Wprowadzenie możliwości proponowania tematów prac dyplomowych przez pracodawców i włączenia ich w procesie dyplomowania.
4. Określenie w umowach/aneksach o zajęcia praktyczne liczby studentów jaką jednostka może przyjąć na zajęcia.

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na kierunku *ratownictwo medyczne* studenci biorą udział w sprofilowanych zawodowo lektoratach języka angielskiego lub języka niemieckiego (10 ECTS), których zadaniem jest wykorzystanie i ugruntowanie nabytych dotychczas umiejętności językowych.

Program studiów nie przewiduje realizacji całego cyklu zajęć, jak również pojedynczych przedmiotów w języku obcym. Pojedyncze zajęcia z przedmiotów: Choroby wewnętrzne (2 godz. wykładów – Epidemiology of cardiovascular diseases. Epidemiology of diabetes. Epidemiology of obesity), Medycyna ratunkowa (2 godz. wykładów - Mass events, catastrophes, natural disasters. Medical segregation of adults and children) oraz Położnictwo i ginekologia (2 godz. wykładów – Physiology of normal labor and delivery) prowadzone są w j. angielskim.

Uczelnia nie ma zawartych umów w zakresie wymiany międzynarodowej na ocenianym kierunku w ramach programu Erasmus+, natomiast ma 4 umowy bilateralne o współpracy naukowo-dydaktycznej, obejmującą m.in. *ratownictwo medyczne*, z następującymi uczelniami i instytucjami zagranicznymi:

1. Medical University in Sofia (Bułgaria);
2. Klaipeda State University of Applied Sciences (Litwa);
3. Międzynarodowa Akademia Zarządzania Personalem Lvivskiy Instytut (Ukraina);
4. European Business Club e.V. (Niemcy).

Jeden z pracowników naukowo-dydaktycznych WSNS uczestniczył w dniach 26-27.03.2015 w warsztatach „Osteosynthesis at the upper extremities and Workshop on the surgical anatomy of the access regions” w Aschau i Jenie (Niemcy).

W lutym 2019 r. Uczelnia zorganizowała 2 spotkania z przedstawicielami agencji pośrednictwa pracy (Agencja Pośrednictwa Pracy „The West Choice” – spotkanie dotyczyło programu „Work and Travel USA” oraz Algoos Study, Work and Travel INC – spotkanie dotyczyło możliwości wyjazdu na praktyki zagraniczne).

Powyższe działania nie mają widocznego wpływu na koncepcję kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka w niskim stopniu kreuje warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Uczelnia przygotowuje studentów i stwarza im ograniczone możliwości do uczenia się w językach obcych (oferuje pojedyncze wykłady w języku angielskim w ramach programu studiów). W ocenianej Uczelni nie istnieje międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Jednostka nawiązała formalną współpracę w zakresie działalności dydaktycznej oraz zawodowej z zagranicznymi instytucjami akademickimi, a także z podmiotami niepublicznymi, jednak w chwili obecnej współpraca ta nie daje możliwości wykorzystania jej wyników w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

1. Nawiązanie umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi w ramach programu Erasmus+.
2. Przygotowanie bardziej rozbudowanej oferty edukacyjnej w języku obcym (angielskim i/lub niemieckim) w celu zwiększenia mobilności międzynarodowej studentów ocenianego kierunku.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. WSNS w Lublinie zapewnia studentom, w tym studentom kierunku *ratownictwo medyczne*, nowoczesną, prężnie rozwijającą się bazę dydaktyczną, która umożliwia im osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Bazę dydaktyczną Uczelni stanowi budynek usytuowany przy ul. Zamojskiej 47, gdzie wynajmowane są obecnie pomieszczenia o łącznej powierzchni ponad 2500 m². Jest to nowoczesny trzykondygnacyjny budynek z windą. W nim znajduje się: 10 sal wykładowych (sale mieszczą od 10 do 40 osób), 6 pracowni specjalistycznych (w tym komputerowa), 2 aule o powierzchni ponad 300 m² mieszczące ok. 250 osób oraz 3 aule wykładowe, ze standardowym, nowoczesnym wyposażeniem (tablice, rzutniki, telewizor z magnetowidem, radiomagnetofony, sprzęt multimedialny, zestawy projekcyjne itp.), mieszczące do 100 osób. W budynku znajduje się również bogate zaplecze socjalne i administracyjne oraz Biblioteka z czytelnią, a także księgozbiór i sala obrad. Do dyspozycji studentów jest pracownia komputerowa, która jest wyposażona w 20 komputerów stacjonarnych ze stałym podłączeniem do Internetu. Oprócz

stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej, studenci mają komputer ze stałym dostępem do Internetu w pomieszczeniu Samorządu Studenckiego oraz dwa komputery w czytelnicy i jeden na holu. W Uczelni nie ma zapewnionego dostępu do bezprzewodowej sieci Wi-Fi.

Uczelnia posiada odpowiednio wyposażone pracownie specjalistyczne: Pracownię anatomiczno-histologiczną; Pracownię Ratownictwa Medycznego oraz Pracownię mikrobiologiczną i biochemiczną.

Dodatkowo, Uczelnia ma zapewniony dostęp do następujących obiektów w ramach umów o współpracy:

- Pracowni umiejętności pielęgniarskich - sale wynajęte w Medycznym Studium Zawodowym w Lublinie, ul. Jaczewskiego 5, Lublin;
- Pracowni w Ośrodku Szkoleniowym Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego przy ul. Bursaki 17 w Lublinie;
- SOR w SPSK nr 4 ul. Jaczewskiego 4 w Lublinie;
- SOR w SPSK nr 1 ul. Staszica 16 w Lublinie.

Baza dydaktyczna Uczelni spełnia warunki dostępności kształcenia dla studentów z niepełnosprawnością. Budynek jest wyposażony w podjazdy i toalety dla osób z niepełnosprawnością oraz windę.

Uczelnia ma podpisanych 7 porozumień/umów z następującymi placówkami w celu realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych:

1. Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym SPSK nr 4 w Lublinie;
2. Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym SPSK nr 1 w Lublinie;
3. Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym w Lublinie;
4. Wojewódzkim Pogotowiem Ratunkowym Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie;
5. Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
6. Szpitalem Neuropsychiatrycznym im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie;
7. Samodzielnym Publicznym Szpitalem Wojewódzkim w Lublinie im. Jana Bożego w Lublinie.

Uczelnia posiada również umowę najmu nr 6/2018 ze Szkołą Policealną – Medyczne Studium Zawodowe im. Stanisława Liebarta w Lublinie, której przedmiotem jest najem pracowni umiejętności zawodowych w siedzibie Wynajmującego przy ul. Jaczewskiego 5 w celu realizacji zajęć dla studentów kierunku *ratownictwo medyczne* w roku akademickim 2018/2019 oraz umowę o organizację ćwiczeń z Medycznych czynności ratunkowych dla studentów WSNS z siedzibą w Lublinie z Wojewódzkim Pogotowiem Ratunkowym Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej.

Infrastruktura, wyposażenie oraz zakres świadczeń w powyższych placówkach są dostosowane do osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia.

Wizytacja infrastruktury dydaktycznej siedziby WSNS w Lublinie oraz Szpitala im. Jana Bożego w Lublinie, SOR w SPSK nr 4 w Lublinie, Ośrodka Szkoleniowego Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Lublinie oraz Ośrodka Hiperbarii SPZPZ w Łęcznej nie budzi zastrzeżeń ZO PKA.

Reasumując, baza dydaktyczna oraz baza wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym jest dostosowana do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku oraz możliwości osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy w oparciu o infrastrukturę dydaktyczną, którą dysponuje jednostka, infrastrukturę i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są praktyki zawodowe i zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, a także wykorzystanie dostępnej technologii informacyjno-komunikacyjnej. Rozmiary bazy dydaktycznej oraz bazy wykorzystywanej w praktycznym przygotowaniu zawodowym, służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiąganiu przez studentów efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, są dostosowane do liczebności studentów oraz planów rozwoju kierunku. Baza dydaktyczna i naukowa Uczelni spełnia przepisy BHP. W dyspozycji Uczelni są sale dydaktyczne i naukowe, które w pełni przystosowane są do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. Dzięki zawartym umowom z ośrodkami kształcenia ratowników, studenci w pełni realizują proces kształcenia m.in. z zakresu medycznych czynności ratunkowych. Studenci dostatecznie oceniają zajęcia praktyczne w szpitalach, ze względu na brak możliwości wykonywania medycznych czynności ratunkowych podczas zajęć tam realizowanych. Ich praktyka opiera się jedynie na zbieraniu wywiadu od pacjenta. Studenci zauważają potrzebę realizacji, zgodnie z programem studiów, medycznych czynności ratunkowych, m. in. wykonywania EKG, pobierania materiału do badań, monitorowania stanu pacjenta itp. Pozytywnie oceniają zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe w Zespołach Ratownictwa Medycznego.

7.2. Studenci kierunku *ratownictwo medyczne* WSNS w Lublinie mają dostęp do Biblioteki, której misją jest wspieranie procesu dydaktycznego i naukowo-badawczego Uczelni poprzez zapewnienie dostępu do źródeł informacji, niezbędnych do realizacji tych procesów, a także udział w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności studentów w zakresie wyszukiwania i korzystania z wszelkiego rodzaju potrzebnych informacji. Biblioteka mieści się w siedzibie Uczelni.

Uczelnia prowadzi komputerową obsługę Biblioteki przy pomocy programu MOL Optivum. Od dnia 13 listopada 2013 r., w ramach licencji krajowej, Uczelnia posiada dostęp do bogatej oferty WBN, która daje możliwość korzystania z polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych (Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley, EBSCO). Dodatkowo WSNS w Lublinie umożliwia korzystanie z wielodyscyplinarnej bazy pełnotekstowej Academic Search Complete. Pomimo bogatego zaplecza do baz bibliograficznych studenci nie wykorzystują oferowanych im możliwości np. podczas przygotowywania prac dyplomowych.

Uczelnia nie zapewnia studentom dostępu do platformy IBUK Libra, natomiast zasoby biblioteczne skierowane do studentów ocenianego kierunku są ubogie (ok. 350 tytułów książkowych oraz 1 prenumerowane czasopismo kierunkowe – „Na Ratunek”) i nieaktualne, np. Wytyczne resuscytacji Europejskiej Rady Resuscytacyjnej pochodzą z 2010 roku, a dostępne podręczniki kierunkowe zostały zredagowane najczęściej 10-15 lat temu.

Aktualność i zakres tematyczny zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych nie jest dostosowany do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia na

ocenianym kierunku, w tym w szczególności mających na celu osiągnięcie przez studentów efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Uczelnia nie dostosowała w dostatecznym stopniu zasobów bibliotecznych do zasięgu językowego – jest zapewniony dostęp do międzynarodowych naukowych baz danych, jednak brakuje w niej aktualnych pozycji anglojęzycznych, co zwiększyłoby potencjał uczelni do umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Wielkość w.w. zasobów nie jest dostosowana do liczby studentów na ocenianym kierunku oraz planów jego rozwoju. Studenci, z racji nieaktualnego księgozbioru, nie mają pełnej możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, w oparciu o dostępne zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne. Biblioteka jest wyposażona w sprzęt ułatwiający proces kształcenia np. osobom niedowidzącym (stanowisko ze specjalną klawiaturą). W Bibliotece studenci posiadają możliwość skorzystania do dwóch komputerów stacjonarnych z dostępem do Internetu.

7.3. Ocena infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w praktycznym przygotowaniu zawodowym dokonywana jest na podstawie oceny studentów, jak również wykładowców. Przedmiotem oceny jest:

- wyposażenie sal ćwiczeniowych i wykładowych oraz innych pomocy dydaktycznych (pracownicy monitorują dostępność pomocy naukowych i materiałów dydaktycznych, a Uczelnia ze środków własnych przed rozpoczęciem każdego semestru zakupuje zużywalne materiały, środki i sprzęt medyczny, niezbędne do nauki umiejętności praktycznych);
- zasoby biblioteczne (pracownicy Uczelni systematycznie (na koniec każdego semestru) składają zapotrzebowania na zakup nowych podręczników, jednak nie ma to realnego odzwierciedlenia w aktualnych zbiorach bibliotecznych);
- czystość, higiena i estetyka pomieszczeń oraz otoczenia budynku.

Ocena ta jest dokonywana podczas spotkań Władz Uczelni z Samorządem Studenckim. Ocena ta jest przedstawiana Rektorowi WSNS. Dokonywane są działania korygujące, a następnie sukcesywne doposażanie sal ćwiczeniowych i wykładowych, co podnosi standard wyposażenia sal dydaktycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną oraz konieczną do praktycznego przygotowania zawodowego, umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez studentów, w tym studentów niepełnosprawnych, zakładanych efektów kształcenia, jak też wykonywanie większości czynności praktycznych przez studentów, a także realizację projektów. Jednostka w niedostatecznym stopniu zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych o zasięgu krajowym i międzynarodowym (brak dostępu do podręczników anglojęzycznych). Jednostka monitoruje i stara się doskonalić infrastrukturę dydaktyczną i wykorzystywaną w praktycznym przygotowaniu zawodowym oraz system biblioteczno-informacyjny i krajowe zasoby edukacyjne,

zapewniając udział studentów w tych procesach, jednak proces ten nie ma realnego przełożenia na aktualne zasoby biblioteczne i kompleksowość dostępnej infrastruktury (brak sieci Wi-Fi w Uczelni, brak dostępu do platformy IBUK Libra, braki w wyposażeniu sal ćwiczeniowych do realizacji medycznych czynności ratunkowych, niski odsetek wykorzystania pełnotekstowych baz bibliograficznych do pisania prac dyplomowych).

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Poszerzenie zasobów bibliotecznych o krajowe i zagraniczne pozycje książkowe z zakresu ratownictwa medycznego w oparciu o propozycje kadry dydaktycznej i studentów ocenianego kierunku.
2. Zapewnienie dostępu studentom ocenianego kierunku do platformy IBUK Libra.
3. Podjęcie działań motywujących i promujących wśród studentów dostęp Biblioteki do pełnotekstowych baz bibliograficznych w celu ich wykorzystania do wyszukiwania recenzowanych publikacji krajowych i zagranicznych do prac dyplomowych.
4. Umożliwienie dostępu do sieci Wi-Fi.
5. Uzupełnienie na Uczelni wyposażenia sali ćwiczeniowej do realizacji medycznych czynności ratunkowych.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia.
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. Studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na wsparcie kadry kształcącej w procesie uczenia się i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Z punktu widzenia tej grupy interesariuszy wewnętrznych jednym z atutów ocenianego kierunku studiów jest zindywidualizowane podejście nauczycieli akademickich do studentów. Skuteczność systemu opieki i wspierania studentów na Wydziale działa na poziomie dobrym. Wydział zapewnia studentom wymagane formy wsparcia z wykorzystaniem wszystkich posiadanych środków, w tym dogodnych form komunikacji. Studenci posiadają możliwość indywidualizacji systemu wsparcia, co umożliwiającą dostosowanie funkcjonalności systemu do indywidualnych potrzeb każdego studenta, w tym studentów z niepełnosprawnościami zgodnie z „Polityką dostępności edukacji akademickiej dla osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie”. Jedną z form wsparcia studentów niepełnosprawnych jest ankieta, którą otrzymują studenci podczas rekrutacji z możliwością wskazania dogodnych form wsparcia, aby uczestniczyć w pełnym procesie kształcenia wraz z zapewnieniem odpowiedniego komfortu edukacyjnego. W celu likwidacji barier i podnoszenia komfortu studiowania w roku akademickim 2018/2019 podjęto następujące działania na rzecz studentów z orzeczeniem stopnia niepełnosprawności: zakupiono dwa specjalne komputery, klawiatury dla studentów niedowidzących oraz dwa

monitory z programem powiększających znaki na ekranie. Udostępniane materiały dydaktyczne przez wykładowców, niezbędne dla uzyskania modułowych efektów kształcenia, są adekwatne do treści przedmiotowych, właściwie przygotowane co do formy i w opinii studentów wysoce przydatne w pracy własnej. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w czasie wyznaczonych, regularnych konsultacji, zgodnie z ich harmonogramem. Pełna informacja dotycząca terminów konsultacji jest dostępna dla studentów przy salach konsultacyjnych. Studenci otrzymują wsparcie przy realizacji praktyk zawodowych. W budynku Uczelni mieści się biuro Samorządu Studenckiego. Władze zapewniają wsparcie finansowe do prowadzenia działalności kulturalnej w Uczelni i innych inicjatyw przez nich podejmowanych. Samorząd nie opiniuje zmian dokonywanych w programach studiów. Obecnie obowiązujący plany studiów oraz efekty kształcenia nie zostały zaopiniowane przez Samorząd Studencki.

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie nie posiada uregulowanych kwestii z wyborem przedstawicieli studentów do Rady Wydziału. Zgodnie z załącznikiem nr 14/2013/NZW do Statutu Uczelni tryb wyboru studentów określany jest na podstawie regulaminu Samorządu Studentów; po zapoznaniu się z nim stwierdzono, że brak zapisu informującego o sposobie wyboru studentów do Rady Wydziału. Zasady składania skarg i wniosków są studentom znane. Każdy student indywidualnie może liczyć na wsparcie władz jednostki w zakresie rozwiązywania bieżących problemów. Na spotkaniu ZO PKA wskazali, iż wiedza i kompetencje pracowników administracyjnych są na odpowiednim poziomie. Studenci uzyskują od pracowników niezbędne informacje podczas całego toku kształcenia.

Studenci posiadają możliwość korzystania ze stypendium Rektora, stypendium społecznego oraz stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi na zasadach opisanych w Regulaminie pomocy materialnej dla studentów w Wyższej Szkole Nauk Społecznych z siedzibą z Lublinie na rok akademicki 2018/2019. Stypendium Rektora jest głównym czynnikiem motywującym studentów do osiągania dobrych wyników w nauce. ZO PKA ocenił, iż studenci posiadają pełny dostęp do informacji o wparciu pomocy materialnej wraz z regulaminem i wnioskami na stronie internetowej Uczelni. Studenci nie są angażowani do pracy w gremiach wprowadzających i monitorujących zmiany w programach kształcenia. Stwierdzono brak w składzie osobowym Komisji Jakości Kształcenia przedstawiciela studentów. Na ocenianym kierunku studenci nie mają możliwości poszerzania swojej wiedzy i umiejętności, w tym naukowych w ramach Studenckiego Koła Naukowego ratownictwa medycznego. Studenci zauważają potrzebę stworzenia takiego koła, jako czynnika motywującego oraz poszerzającego swoje umiejętności praktyczne. W Uczelni prowadzony jest proces ankietyzacji procesu kształcenia i nauczycieli akademickich, jednakże studenci nie posiadają wiedzy na temat wyników i skutków wynikających z ich wypełnienia. Jedyną informacją zwrotną dla studentów jest statuetka wręczana na rozpoczęciu roku akademickiego przez Rektora pracownikom za osiągnięcie dobrych wyników w ankietach. Brak informacji o pozostałych ocenach/wynikach nauczycieli akademickich. W ramach funkcjonowania Biura Karier Uczelnia zapewnia wsparcie studentów, w tym działania w zakresie wsparcia psychologicznego. Biuro Karier organizuje dla studentów warsztaty i kursy językowe, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez studentów. Studenci posiadają możliwość wskazania przedmiotu do wyboru w trakcie ścieżki edukacyjnej. Studenci ocenianego kierunku nie mają możliwość ubiegania się o miejsce w Domu Studenckim, gdyż Uczelnia nie posiada takiego zaplecza socjalnego. Należy stwierdzić

natomiast, iż studenci mają możliwość skorzystania z dodatkowego wsparcia finansowego – dodatek do mieszkania.

8.2. Uczelnia nie posiada arkusza ankietyzacji i pytań odnoszących się do systemu opieki i wsparcia studentów. W jednostce zapewniana jest ocena jakości kadry wspierającej proces kształcenia. Uczelnia daje możliwość oceny nauczycieli akademickich za pośrednictwem anonimowej ankiety papierowej. Zwrotność ankiet jest wysoka ze względu na fakt dokonywania badania na ostatnich zajęciach. Studenci nie mają świadomości wpływu wyników ewaluacyjnych na podejmowane przez Władze Uczelni i Wydziału działania. Studenci nie dokonują formalnej oceny jakości obsługi administracyjnej. Jednostka zapewnia studentom dostęp do aktualnych informacji o formach opieki i wsparcia socjalnego za pośrednictwem strony internetowej i bezpośrednio w Dziekanacie. Dostępne informacje są kompleksowe i na bieżąco aktualizowane. Ocena systemu wsparcia możliwa jest za pomocą metod nieformalnych poprzez bezpośrednie lub za pośrednictwem Samorządu Studenckiego zgłaszanie uwag i opinii do Władz Uczelni i Wydziału. Prowadzone są również działania monitorujące w zakresie systemu wsparcia studentów. Jednostka na prośbę studentów dostosowuje organizację zajęć do ich potrzeb. Nie stwierdzono sformalizowanych form ewaluacji systemu wsparcia i motywowania studentów.

Uzasadnienie ze wskazaniem mocnych i słabych stron

Uczelnia zapewnia studentom wizytowanego kierunku pomoc dydaktyczną. Studenci posiadają możliwość indywidualizacji systemu wsparcia, co umożliwiającą dostosowanie funkcjonalności systemu do indywidualnych potrzeb każdego studenta, w tym studentów z niepełnosprawnościami. W składzie osobowym Komisji Jakości Kształcenia brak przedstawiciela studentów. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów w czasie wyznaczonych, regularnych konsultacji, zgodnie z harmonogramem. ZO PKA dostrzega potrzebę stworzenia koła naukowego na potrzeby rozwijania swoich zainteresowań, pasji i prowadzenia badań naukowych przez studentów, zgodnie z ich sugestiami. Pomimo realizacji studiów w trybie niestacjonarnym studenci zauważają potrzebę stworzenia koła naukowego. Brak wskazania odpowiedniej procedury wyboru studentów do Rady Wydziału. W Uczelni prowadzi się co prawda proces ankietyzacji, ale studenci nie posiadają wiedzy na temat wyników i skutków wynikających z ich wypełnienia. Biuro Karier organizuje dla studentów warsztaty i kursy językowe zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem w tym zakresie. Studenci posiadają możliwość wskazania przedmiotu do wyboru w trakcie ścieżki edukacyjnej. Nie zaobserwowano sformalizowanych form ewaluacji systemu wsparcia i motywowania studentów.

Dobre praktyki

Prowadzenie podczas rekrutacji ankietyzacji wśród studentów z niepełnosprawnościami, ze wskazaniem dogodnych form wsparcia, umożliwiających uczestniczenie tym osobom w pełnym procesie kształcenia wraz z zapewnieniem odpowiedniego komfortu edukacyjnego.

Zalecenia

1. Wprowadzenie procesu ankietyzacji dot. pracowników administracji.
 2. Umożliwienie zainteresowanym studentom działalności w kole naukowym ratownictwa medycznego.
 3. Stworzenie procedury wyboru studentów do Rady Wydziału.
- 2. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny**
- Nie dotyczy - dotychczas kierunek nie był oceniany.

Przewodniczący Zespołu oceniającego

Prof. dr hab. n. med. Piotr Kurnatowski

